Asociația OVIDIU RO

Fiecare copil în grădiniță

Raportul celui de-al 5-lea an către parteneri și investitori

Anul școlar 2014-2015

Maria Gheorghiu, Leslie Hawke & Oana Stănescu

CUM SCHIMBĂ ROMÂNIA CONTEXTUL EDUCAȚIONAL

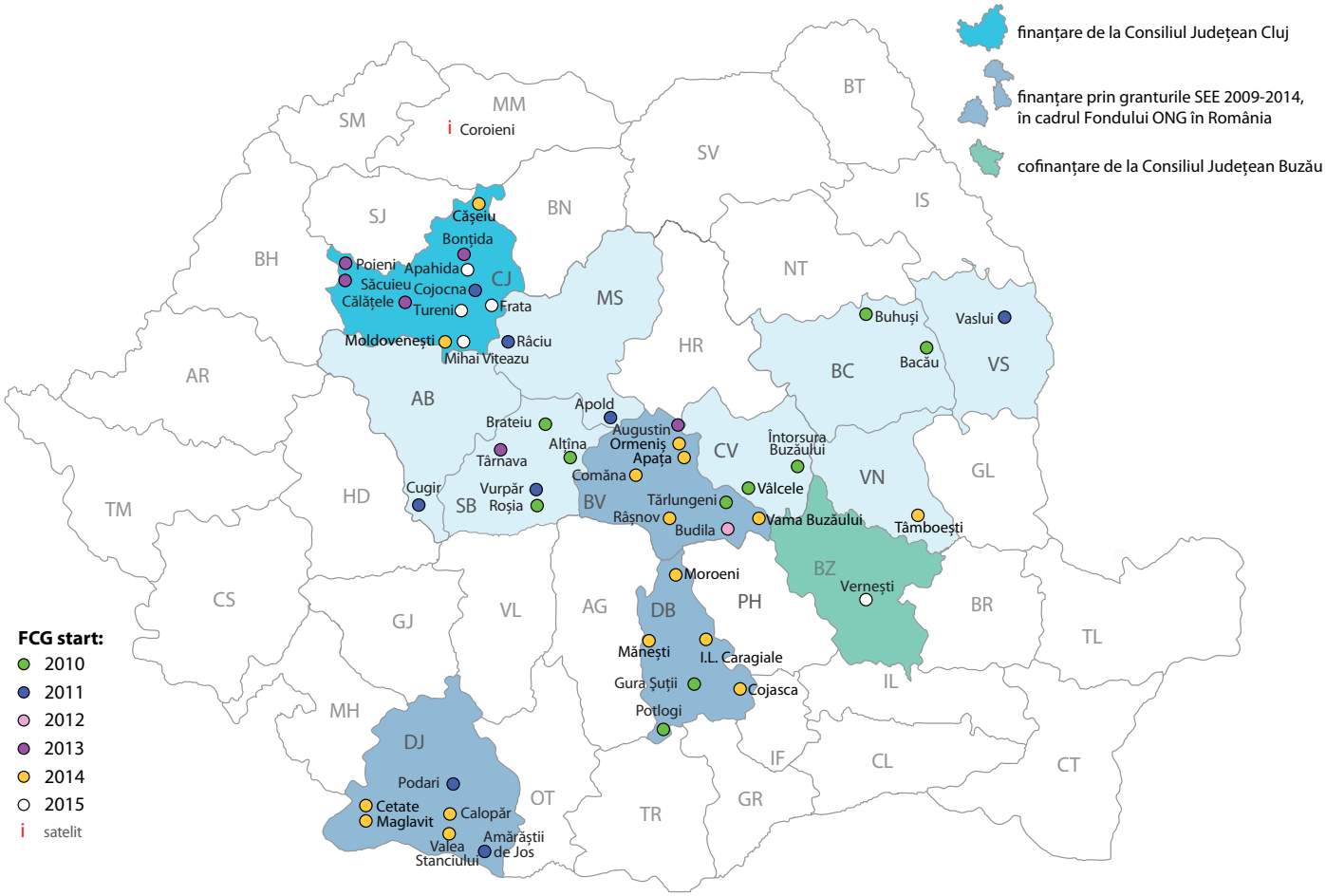

FONDUL ONG

The Alex fund

ICELAND LIECHTENSTEIN NORWAY eea grants

Fiecare copil în grădiniță

Parteneri:

Ministerul Educației și Cercetării Științifice

Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile

Learn & Vision

Consiliul Județean CLUJ

Inspectoratul Școlar Județean CLUJ

Consiliul Județean BRAȘOV

ISJ Brașov

Consiliul Județean DÂMBOVIȚA

ISJ Dâmbovița

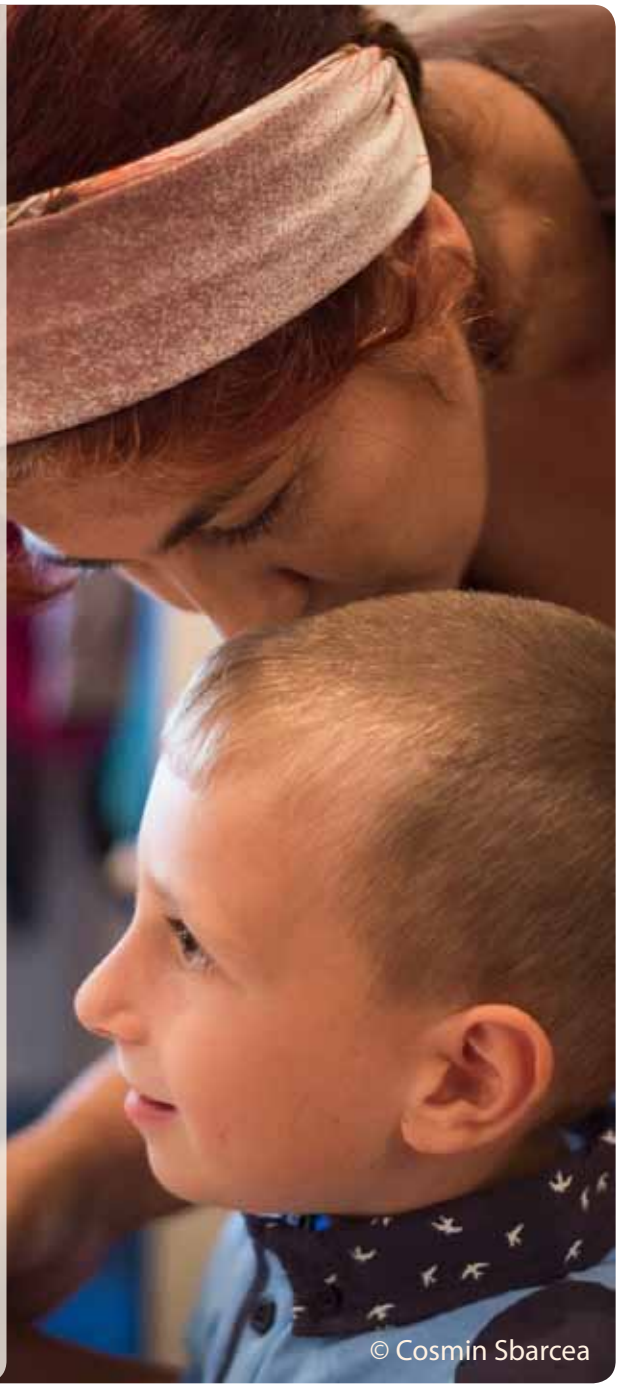
Consiliul Județean DOLJ

Inspectoratul Școlar Județean DOLJ

Consiliul Județean BUZĂU

Cuprins

Cum funcționează *Fiecare Copil în Grădiniță (FCG)* 4
Cum schimbă autoritățile publice contextul educațional 5
Rolul Grantului SEE 2009-2014 6
Studiu de caz: extinderea *FCG* datorită grantului SEE 7
Rolul sectorului privat 8
Sprijinul comunității diplomatice 10
Implicarea societății civile
Campania de informare publică 2015 11
Profesor la grădiniță pentru o zi 12
Bursele de jurnalism civic OvidiuRo 15
Mecanismul acordării tichetelor sociale (ilustrație) 16
Extinderea *FCG* la nivel național 18
Rezultatele anului școlar 2014-2015
FCG în cifre 19
Studiu de impact 20
Atelierele de Vară *Șotron* 21
Întrebări frecvente
De ce *FCG* funcționează? 22
De ce sunt atât de importante tichetele sociale? 22
Sunt suficiente tichetele sociale? 23
Ce urmează după grădiniță? 23
Rezumat financiar
Cheltuieli 2014 și 2015 24
Venituri 2014 25
Anexa A: Elemente cheie ale unui program de succes
1. Responsabilizarea comunității 27
2. Construirea unor echipe locale profesioniste 28
3. Monitorizarea prezenței copiilor săraci 28
4. Implicarea părinților săraci 29
5. Îmbunătățirea stării de sănătate a copiilor săraci 30
Anexa B: De ce e atât de importantă educația timpurie 31

© Cosmin Sbarcea

Investitori Majori în *Fiecare Copil în Grădiniță*:

aef · Athénée Palace Hilton · Cargill · Carrefour · CATENA · DEDEMAN · Fondation Carrefour · gsk · NN · Raiffeisen BANK · rompetrol (KazMunayGas Group Member)

Cum funcționează *Fiecare Copil în Grădiniță* (FCG)

© Nicoleta Lungu

„Fetița mea mai mare a fost și ea în program, acum e în clasa a doua și dacă vă uitați în carnet, nu o sa vă vină să credeți – are 10 pe linie. Deja mi-a spus că ea, când s-o face mare, merge în oraș la școală; ea nu stă acasă. O și văd cu diploma în mână!"
Ioana Oțelaș, părinte Budila

Rolul fiecărei comunități:

- Administrația locală dezvoltă un Grup Local de Implementare care aprobă programul și îl adaptează la nevoile locale;
- Consiliul local alocă anual 150 de lei pentru îmbrăcămintea și încălțămintea fiecărui copil din program;
- Echipa locală (directorul școlii, profesorii, asistentul social și mediatorul școlar) implementează activitățile.

Rolul OvidiuRo (OvR) :

- Asigură tichetele sociale condiționate de prezența regulată la grădiniță în valoare de 50 de lei / copil / lună;
- Alocă 60 de lei / copil / an pentru materiale educaționale pe care le aleg profesorii;
- Oferă pregătire profesională și consultanță membrilor echipelor și Grupurilor Locale de Implementare;
- Organizează ateliere pentru profesori (metode moderne de predare).

Impact *FCG*

Termen scurt: Creșterea imediată a prezenței, folosirea eficientă a resurselor

- Crește numărul copiilor săraci înscriși și prezenți zilnic la grădiniță;
- Maximizează folosirea resurselor umane și materiale (costurile cu încălzirea și curățenia claselor sunt la fel de mari și dacă sunt prezenți numai o mică parte dintre copiii înscriși);
- Permite părinților să îmbunătățească nutriția copiilor lor;
- Oferă îmbrăcăminte și încălțăminte celor mai săraci copii, din bugetele locale;
- Crește atenția DGASPC față de familiie sărace prin implicarea zilnică a asistenților sociali.

Termen lung: Schimbarea mentalității și a modelelor de comportament pro-educație

- Crește eficacitatea colaborării inter-instituționale;
- Încurajează practici de educație incluzive;
- Reduce nevoia de intervenții remediale în anii de școală;
- Încurajează notarea prezenței în mod onest și responsabil;
- Schimbă mentalitatea părinților privind vârsta „potrivită" de a începe educația copiilor lor;
- Reduce stereotipurile profesorilor privind abilitățile de învățare ale copiilor romi;
- Îmbunătățește comunicarea dintre părinții săraci și profesori;
- Oferă autorităților locale și liderilor romi un scop concret și o viziune comună.

Cum schimbă autoritățile publice contextul educațional

„Eu cred că susținerea educației copiilor nu reprezintă o cheltuială pentru administrația locală, ci cea mai importantă investiție."
Vasile Ivanoff, Secretar General, Consiliul Județean Dâmbovița

„Programul Asociației OvidiuRo și mecanismul tichetelor sociale reprezintă o inițiativă cu adevărat de succes."
Ion Prioteasa, Președinte, Consiliul Județean Dolj

Odată cu publicarea în Monitorul Oficial pe 2 noiembrie 2015 a Legii nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preşcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, România a făcut un pas important în gestionarea problemelor cauzate de nivelul educațional scăzut al copiilor din familii defavorizate. Proiectul de lege a fost votat în Camera Deputaţilor, camera decizională, cu 289 de voturi „Pentru", 1 „Împotrivă" și 5 „Abțineri", după ce fusese votat în Senat, în iunie 2015, cu o majoritate la fel de clară.

Legea preia soluția propusă de programul *Fiecare Copil în Grădiniță* și instituie stimulentul educațional sub formă de tichete sociale condiționate de prezență. Prin finanțarea de la bugetul de stat, copiii de vârstă preșcolară din familiile defavorizate vor beneficia lunar de tichete sociale în valoare de 50 de lei dacă au frecvență regulată la grădiniță.

Pentru aplicarea legii este necesară elaborarea legislației secundare care va încorpora și adapta la nivel național metodologia rezultată din etapa de pilotare județeană a programului *FCG*.

Programul *FCG* a început la „firul ierbii" și a pus în mișcare un mecanism ce a angrenat un ONG (OvidiuRo), autorități locale și școli – cu scopul de a reduce fenomenul părăsirii timpurii a școlii care ia amploare în zonele sărace din România. Gravitatea fenomenului este cunoscută de autorități, însă până în prezent atât strategia, cât și resursele pentru rezolvarea problemei, s-au dovedit insuficiente. De-a lungul timpului au existat comunități care au beneficiat punctual de finanțări externe (ex. Fundația Roma Education Fund, Fondul Social European, Programul de Cooperare Elvețiano-Român), dar aceste programe au încetat odată cu încheierea granturilor – ceea ce ***nu a permis implicarea și responsabilizarea comunităților pe termen lung și, ca atare, au rămas fără un impact măsurabil în rezultatele școlare ale beneficiarilor.***

Fiecare Copil în Grădiniță este un program diferit, cu impact pe termen lung, al cărui success a fost asigurat de:

1. **Implicarea majoră a echipei și a autorităților locale,** prin asumarea atât a unui cost anual/copil de minim 150 de lei pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, cât și a derulării activităților de zi cu zi ;
2. **Angajamentul pe termen lung asumat de OvidiuRo**, prin asigurarea tichetelor sociale și a rechizitelor pentru copii, precum și optimizarea constantă a metodologiei de implementare;
3. **Planul de management al transferului de responsabilitate, pe termen mediu și lung.** În 2014, OvidiuRo a inițiat un proces de autonomizare a echipelor locale din comunitățile partenere. 13 echipe au devenit autonome și raportează trimestrial. În același timp, alte 8 echipe au devenit semi-autonome și coordonatorii locali iau decizii punctuale, însă monitorizarea programului rămâne în responsabilitatea OvidiuRo.
4. **Referințe pozitive.** Succesul programului-pilot a atras interesul altor autorități locale, din comunități noi, ceea ce i-a permis să aibă o creștere organică de-a lungul celor 5 ani de implementare.

Consiliul Județean Cluj a fost primul care a alocat fonduri publice pentru extinderea *FCG* în 2014, acoperind costurile tichetelor sociale pentru 4 comunități noi din program, pentru ca, în 2015, numărul lor să crească la 10. Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului asigură managementul proiectului, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean.

Rolul grantului SEE 2009-2014

„Finanțarea a jucat un rol esențial în performanța de a transforma FCG, în doar 18 luni, din program-pilot în program național." Leslie Hawke, cofondator OvidiuRo

Grantul SEE 2009-2014 în cadrul Fondului ONG în România a avut un impact major asupra *FCG*, accelerând procesul de dezvoltare a parteneriatelor cu Consiliile Județene și cu Inspectoratele Școlare, ceea ce a influențat direct demersurile pentru extinderea națională a programului. Grantul a permis adăugarea unei puternice componente educaționale adresate părinților și profesorilor din program și realizarea unui studiu de impact de către doi experți independenți. Rezultatele studiului au arătat că programul *FCG* are un impact semnificativ asupra ratei de prezență la grădiniță a copiilor săraci, dar și asupra prezenței lor în primii ani de școală (detalii la pagina 20).

Prin acest grant, *FCG* a fost extins în trei județe: Brașov, Dâmbovița și Dolj, acolo unde Consiliile Județene cunoșteau deja beneficiile programului. În urma concursului lansat în cele trei județe, au aplicat pentru *FCG* 45 de comunități - în condițiile în care grantul își propusese finanțarea programului în doar 6 comunități noi. Datorită determinării echipei de teren a OvR și sprijinului financiar primit de la Raiffeisen Bank pentru Brașov, de la Cargill pentru Dolj și de la Carrefour Foundation și alți donatori din sectorul privat, OvR a putut extinde programul în 13 comunități noi. Prin urmare, 700 de copii noi au beneficiat de educație preșcolară prin programul *FCG*.

Obiectivul cel mai ambițios al grantului a fost transferarea costului cu tichetele sociale condiționate de prezență către bugetele publice ale Consiliilor Județene, începând cu anul școlar 2015–2016. În acest scop, OvR a organizat numeroase întâlniri de lucru, vizite în comunități și evenimente județene cu presa. Acestea au crescut popularitatea programului și sprijinul autorităților județene, dar au relevat și o neclaritate legislativă care îngreuna alocarea de fonduri publice pentru tichetele sociale.

Tichetele sociale sunt menționate în Legea Asistenței Sociale (2011) drept o formă acceptată de plată a beneficiilor sociale, dar legile speciale care urmau să reglementeze în detaliu această formă de plată nu au fost elaborate. În acest context, deși Consiliul Județean Cluj își asumase deja costul tichetelor sociale și în ciuda încurajărilor venite de la Ministerul Educației și Ministerul Muncii, Consiliile Județene din Brașov, Dâmbovița și Dolj au solicitat clarificarea legislației cu privire la acest aspect, înainte de a aloca bani de la bugetul local pentru tichete.

După numeroase întâlniri cu reprezentanții guvernului, la finalul lunii februarie s-a decis că singura modalitate legală de clarificare a mecanismului de acordare a tichetelor sociale condiționate de prezența la grădiniță, din fonduri publice, este de a inițiа un proiect de lege în acest sens. În martie 2015, având sprijinul și expertiza lui Codrin Scutaru, în acea perioadă Secretar de Stat în Ministerul Muncii, proiectul de lege *PL-x 548/2015 privind încurajarea participării în învățământul preșcolar a copiilor din familii dezavantajate* a fost înaintat în Parlament de către Ministrul Daniel Constantin. În ciuda opiniei generale că un asemenea proiect legislativ nu va putea fi votat într-un termen atât de scurt, OvR a continuat demersul legislativ, astfel încât comunitățile intrate în program în 2014, prin grantul norvegian, să poată să fie susținute și după finalizarea sa, în anul școlar 2015-2016 – de data aceasta din fonduri publice.

În septembrie, după primirea avizului favorabil al Guvernului, Comisia pentru Muncă din cadrul Camerei Deputaților a transformat mecanismul de acordare condiționată a tichetelor sociale în program de interes național, finanțat de la bugetul de stat – o performanță legislativă extraordinară, ce vine în ajutorul autorităților locale care au nevoie de program, dar nu ar fi putut să susțină tichetele sociale din bugetele proprii. *Legea 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate* a fost votată pe 7 octombrie și promulgată de Președintele României pe 28 octombrie 2015.

© Diana Stoica

Studiu de caz: Extinderea *FCG* datorită grantului SEE

Înainte de *FCG*		După *FCG*
2074	copii înscriși la grădiniță	2455
58%	copii săraci prezenți zilnic (medie)	73%

Realizări cheie în Brașov, Dâmbovița și Dolj:

1. 1218 copii dezavantajați de 3-5 ani au fost sprijiniți să meargă regulat la grădiniță în cele trei județe. Numărul copiilor săraci care frecventează grădinița a crescut cu 206, respectiv cu 31%; per total, au fost înscriși la grădiniță cu 381 (18%) mai mulți copii față de anul școlar precedent. Rata medie de prezență zilnică a copiilor săraci a fost 73% (în medie, cu cel puțin 15% mai mare față de anul școlar precedent proiectului – dacă datele privind prezența în anii anteriori sunt corecte). **În unele comunități, prezența copiilor săraci a crescut cu peste 45%.**
2. Peste 1000 de părinți săraci au fost sprijiniți să-și înscrie copiii la grădiniță și motivați să îi aducă în fiecare zi. **1064 de părinți au participat la Ziua Părinților și 988 au venit cel puțin o dată ca „părinți de serviciu"** (869 dintre aceștia au venit de trei ori) – astfel, au învățat activități educaționale pe care le pot încerca acasă cu copiii și s-a îmbunătățit relația dintre părinți și profesori. 856 de părinți au participat la sesiunile de formare privind educația copiilor de la vârste mici, dezvoltate de Asociația Learn & Vision.
3. Reprezentanții cheie ai celor trei Consilii Județene (CJ) au înțeles mai bine importanța educației preșcolare pentru copiii din familii extrem de sărace și și-au exprimat interesul de a continua proiectul cu finanțare parțială de la bugetele județene. Înainte de votarea legii care transformă *FCG* în program național, CJ Brașov votase deja alocarea de fonduri pentru tichete sociale (în condițiile clarificării legislației), iar CJ Dâmbovița și Dolj promiseseră că vor face același lucru când legea o va permite. În plus, CJ Dolj a analizat alocarea de fonduri pentru rechizite pentru toți copiii săraci din județ, în anul școlar 2015-2016.
4. În fiecare județ s-au format echipe de management care au inclus specialiști ai Consiliilor Județene și Inspectoratelor Școlare, care s-au implicat în proiect și susțin continuarea acestuia. Acest lucru a pus bazele transferării programului către autoritățile publice nu numai la nivel de costuri, ci și la nivel de management județean. În paralel, s-au format 13 noi echipe locale și au fost consolidate cele 6 echipe vechi din cele trei județe. Proiectul a facilitat colaborarea intersectorială între 187 de profesioniști locali, dintre care 65% din comunități noi. 112 profesori, asistenți sociali și mediatori școlari din 12 comunități au învățat să colaboreze mai eficient datorită formărilor de echipă și 44 de profesori au participat la formări privind educația incluzivă.
5. Noțiuni ca accesul la grădiniță al ***fiecărui*** copil și conștientizarea importanței educației timpurii pentru ***toți*** copiii au crescut semnificativ în rândurile autorităților publice și publicului larg, datorită evenimentelor media județene care au adus jurnaliștii în grădinițele din comunități sărace și le-au facilitat dialogul cu părinții dezavantajați.

Rolul sectorului privat

„Sprijinim de peste opt ani OvidiuRo pentru că suntem convinși că educația are puterea de a schimba destine."
Steven van Groningen, Președinte & CEO Raiffeisen Bank România

Fiecare Copil în Grădiniță este un program premiat, dat drept model de către *The Economist* și Banca Mondială deopotrivă, dar, cu toate acestea, a primit de-a lungul anilor foarte puțin sprijin la nivel european. ***Ceea ce a permis FCG să crească de la 13 comunități în 2010 la 45 comunități în 2015 a fost mai degrabă contribuția sectorului privat românesc și a unei organizații non-profit americane - The Alex Fund***. Peste 50 de companii au susținut OvidiuRo din 2004 și până acum. Unele dintre acestea, precum **Carrefour**, **Raiffeisen** și **KMG** (fostul Rompetrol) și-au transformat donațiile în investiții majore, pe termen lung în educația timpurie.

„Investitorii Majori" sunt companii care pun la dispoziție un ajutor multi-anual de 25.000 € sau mai mult. Unele companii, precum **Cargill**, sprijină programul într-o comunitate anume – în timp ce altele (ex. **ProTV**, **GlaxoSmithKline**, **Dedeman**) acoperă costurile operaționale generale care au ajutat OvidiuRo să ajungă astăzi la 2500 de copii în 12 județe.

Tichetele sociale condiționate de prezența la grădiniță vor fi în curând o opțiune disponibilă în toate județele României, însă toate celelalte costuri de implementare, extindere și monitorizare ale programului - pentru peste 100,000 de copii ce trăiesc în condiții de sărăcie extremă - trebuie în continuare să fie acoperite de OvidiuRo. Numai o investiție concertată din partea mediului privat va permite programului să funcționeze optim peste tot în România și să se obțină aceleași rezultate bune ca în etapa de pilotare.

Din 2004

Athénée Palace HILTON sprijină OvR de peste 11 ani, prin contribuții în natură la organizarea evenimentelor sale, găzduirea întâlnirilor de board și a coordonatorilor locali și prin campania „Small Change, Big Difference".

KMG International (fost Rompetrol) a pus la dispoziția echipei OvR, din 2004 și până astăzi, carburantul pentru parcurgerea a peste un milion de kilometri și a organizat caravane cu donații în haine și alimente către comunitățile *FCG*. Parteneriatul a fost premiat în cadrul ediției 2014 a Galei Societății Civile.

Din 2005

PRO TV este partener media OvR de peste 10 ani. În toată această perioadă ProTV a jucat un rol esențial în promovarea către publicul larg a importanței educației timpurii pentru copiii dezavantajați din România. Materialele lunare difuzate la ore de vârf în emisiunile de știri au ilustrat zeci de povești despre copii și părinți din programele OvR și au ajutat la contracararea unor prejudecăți des întâlnite precum este aceea că părinții săraci de etnie romă nu își doresc o educație pentru copiii lor.

Din 2006

Investiția **CARREFOUR** în programele OvR a evoluat de la o sponsorizare pentru un eveniment în 2006, la stabilirea unui parteneriat complex, recunoscut și premiat cu Locul I în cadrul Galei Societății Civile în 2012. Pe lângă sprijinul financiar, Carrefour România contribuie și cu donații în produse pentru evenimentele și caravanele medicale organizate de OvR, precum și vouchere pentru membrii echipelor locale. În septembrie 2015, **Carrefour** (1) a donat rechizite pentru 5000 de copiii de vârstă preșcolară, (2) a organizat o campanie de strângere de fonduri la casele de marcat, (3) a promovat campania OvR de informare a publicului în cele 28 de hypermarket-uri din țară. De asemenea, până în 2015, Carrefour Foundation a susținut programul *FCG* cu 577,700 €.

„Cu toate că Parlamentul a votat pentru finanțarea tichetelor sociale de la bugetul de stat, toate celelalte costuri asociate programului FCG au rămas în continuare responsabilitatea OvidiuRo."
Leslie Hawke, cofondator OvidiuRo

Din 2007

RAIFFEISEN a adăugat în 2014 sponsorizării sale pe termen lung o importantă componentă de voluntariat care a dat posibilitatea angajaților săi din Brașov să sprijine o cauză socială în județul lor. Un documentar creat de regizorul Tom Wilson pe acest subiect este disponibil pe www.ovid.ro. Programul de voluntariat a fost extins în septembrie 2015 sub forma proiectului *Profesor la grădiniță pentru o zi*. Detalii despre această acțiune de voluntariat găsiți la pagina 12.

Din 2011

CARGILL s-a oferit în 2011 să finanțeze implementarea *FCG* într-o comunitate apropiată de fabrica sa de la Craiova. Rezultatele programului și sprijinul arătat de autoritățile locale au dus la continuarea finanțării programului *FCG* în Podari (ajuns la al cincilea an), în ciuda închiderii fabricii Cargill din zonă în 2013. În 2014, Cargill a extins sprijinul financiar pentru încă un program, în Vrancea, și și-a reconfirmat implicarea pentru anul școlar 2015-2016.

„Am apreciat parteneriatul public-privat care a fost creat pentru susținerea acestui program și cred cu tărie că acest model poate fi urmat și în alte domenii." Vasile Varvaroi, CEO Cargill.

Din 2012

GlaxoSmithKline a facilitat adăugarea la programul *FCG* a importantei componente de sănătate - detaliate la pagina 30. Un grant de 150.000 de euro pe trei ani acordat în 2012 a fost extins în 2015 pentru alți trei ani.

Din 2014

AEF (Romstal, Autoklass) sprijină 140 de copii din programul *FCG* Roșia (Sibiu) să meargă la grădiniță în fiecare zi. Prin intermediul rețelei naționale de magazine, **Romstal** ne-a ajutat cu livrarea și depozitarea cărților, a materialelor educaționale și a donațiilor în produse. Anul acesta, **AutoKlass** ne-a împrumutat două mașini pentru a putea realiza studiul de impact și pentru a monitoriza prezența tuturor copiilor *FCG*.

Dedeman, una dintre cele mai de succes companii românești, a sprijinit activitatea OvidiuRo încă de la începuturile asociației în Bacău. În 2014 **Dedeman** a devenit Investitor Major prin sponsorizarea a 100 de copii. În 2015 **Dedeman** a donat, de asemenea, spațiu publicitar outdoor și în materiale tipărite.

„OvidiuRo luptă pentru integrarea în grădinițe a copiilor din familii defavorizate astfel încât aceștia să se bucure de șanse egale cu ceilalți copii și poate de o șansă în plus față de părinții lor care nu au avut posibilitatea să meargă la școală." Dragoș Pavăl, Președinte Dedeman.

Catena, un lanț românesc de farmacii foarte popular, sponsorizează anual 270 de copii din programul *FCG*.

Din 2015

NN Romania - lider în asigurări de viață și servicii de pensii - sprijină 260 de copii *FCG* în trei comunități din județul Dolj.

„Susținerea unui proiect cu scop atât de valoros e, de fapt, o investiție înțeleaptă a companiei noastre în viitorul societății românești." Marius Popescu, CEO NN.

Sprijinul comunității diplomatice

Întâlnire în cadrul Inițiativei Ambasadorilor pentru Educație Timpurie, februarie 2015

„Acest program încurajează accesul la educație și asta înseamnă promovarea egalității de șanse"
Excelența Sa D-na Ambasador Tove Bruvik Westberg, Mănești, Județul Dâmbovița, 15 iunie 2015

La insistențele fostului ambasador SUA, Mark Gitenstein, a fost creată în 2012 *Inițiativa Ambasadorilor pentru Educație Timpurie*, din 10 ambasadori în România ai Austriei, Finlandei, Franței, Germaniei, Italiei, Olandei, Spaniei, Elveției, Marii Britanii și SUA. Inițiativa recunoaște eforturile OvR de a promova educația timpurie pentru toți copiii. În primăvara lui 2015, Ambasadorul Marii Britanii, Paul Brummell, Ambasadorul Germaniei, Werner Hans Lauk, și însărcinatul cu afaceri al SUA, Dean Thompson, au vizitat comunități *FCG*.

Pe 15 iunie, D-na Ambasador Tove Bruvik Westberg (Norvegia) și Ministrul Muncii, D-na Rovana Plumb, au vizitat programul *Fiecare Copil în Grădiniță* în Drăgăești-Pământeni, Mănești. Aceasta este una dintre cele 6 comunități din Dâmbovița în care, datorită finanțării prin Granturile SEE 2009-2014 în cadrul Fondului ONG în România, un număr de 285 de copii ce trăiesc în condiții de sărăcie extremă au mers regulat la grădiniță (comparat cu 80 de copii care fuseseră înscriși în anul anterior).

Dincolo de granițe: proiect inspirat de *FCG* în Bulgaria

În 2012, OvR a fost selectat de Fondul Strategic pentru Evaluări de Impact (SIEF) al Băncii Mondiale pentru a contribui la dezvoltarea, împreună cu Banca Mondială și cercetători SciencePo (Paris) și Universitatea Berkley, California, a unui important studiu controlat randomizat, pentru a compara eficacitatea transferurilor financiare condiționate cu alte tipuri de intervenție ce vizau creșterea prezenței copiilor romi la grădiniță. Finanțarea numărului mare de comunități noi necesare pentru acest studiu riguros nu a putut fi însă găsită în România la acel moment, astfel că OvR a transferat studiul către Fundația America for Bulgaria care finanța implementarea unui program similar bazat pe stimulente condiționate în Bulgaria (sub managementul organizației Trust for Social Achievement). Această evaluare academică riguroasă a fost lansată în iunie 2014 și cuprinde acum 6000 de copii din 240 de comunități din Bulgaria. Rezultatele vor actualiza și susține dezvoltarea de politici pentru educație timpurie mai eficiente, bazate pe dovezi, în Bulgaria și în regiune.

Implicarea societății civile

Campania de informare publică 2015

„Trimiteți 'GRĂDI' prin SMS la 8844 și ajutați un copil sărac să ajungă la grădiniță și să aibă o șansă de a deveni un membru activ al societății."
Cătălin Măruță, prezentator Pro TV

Campania de informare publică de anul acesta a fost un exemplu de efort colaborativ ce a implicat numeroși oameni talentați, companii sponsor și instituții media. Menționăm doar câțiva dintre aceștia, dar le mulțumim tuturor:

- **Marcel Iureș**: vocea spoturilor video și audio;
- **Tom Wilson**: realizarea spoturilor video și radio;
- **Cătălin Măruță**: susținere publică oferită în cadrul emisiunii 'La Măruță' și în emisiunile de știri ProTV de la ore de vârf;
- **Chainsaw Europe**: editare spoturi TV și radio;
- **Zenith Media**: spațiu media TV și radio gratuit;
- **30+ canale TV și 7 radio**;
- **Dedeman**: panouri publicitare în 100 de locații la nivel național;
- **Carrefour**: promovare in-store și spațiu publicitar în 28 de hypermarket-uri;
- Machete de presă și conținut editorial grație parteneriatelor cu **Forbes, BIZ, Hotnews, Șapte Seri, GETT's, Nine O'Clock, Business Review, Gazeta de Sud, Monitorul Expres, ColumnaTV, Urbankid.ro, Totuldespremame.ro** etc.;
- Difuzări spot și flyere la **Festivalul Enescu 2015**;
- **Edenred:** peste 700.000 de flyere promovând numărul de SMS;
- **Social media** (ex. Campania de testimoniale 'Sprijin *FCG*' pe Facebook).

Faza I: Informare și sensibilizare
15 August – 15 Septembrie

Urmare a unei serii de evenimente media organizate în Brașov, Dâmbovița și Dolj în parteneriat cu autoritățile locale și județene, campania de informare și sensibilizare a provocat publicul larg să conștientizeze importanța programelor pentru educație preșcolară și să verifice dacă cei mai săraci copii din comunitatea lor au această șansă.

Faza a II-a: Campanie donații recurente prin SMS
15 Septembrie – În derulare

Publicul a fost invitat - via radio, TV, machete de presă, e-bannere și social media - să facă o donație lunară de 2€ prin SMS pentru a susține educația timpurie pentru copiii săraci. Donatorii OvR au avut privilegiul unei proiecții exclusiviste a apreciatului documentar *Seymour: An Introduction* care a lansat oficial campania de SMS, eveniment posibil datorită **CinemaPRO**, **Athenee Palace Hilton**, **Carrefour**, **Coca-Cola HBC**, **Smybox**, **Digital Cube** și **Irinei Margareta Nistor**.

După ce a vizitat personal comunități în care există programul *FCG*, Cătălin Măruță a ales să promoveze numărul de SMS prin prezentarea a două povești ale unor familii beneficiare și a încurajat cu fiecare ocazie părinții săraci să-și ducă copiii la grădiniță. Peste 6000 de SMS-uri au fost trimise în septembrie-noiembrie 2015. Răspunsul publicului a determinat, astfel, OvR să prelungească mecanismul donațiilor recurente prin SMS.

Un proiect de voluntariat: *Profesor la grădiniță pentru o zi*

O inițiativă de succes, inspirată și susținută de Raiffeisen

„Fiecare vizită a fost o experiență minunată pentru copii, în primul rând pentru că rar cineva petrece timp cu ei. Ceea ce i-a făcut să se simtă importanți, iar pe părinți mândri și bucuroși, fiind pentru ei o reconfirmare că fac bine că își aduc copiii la grădiniță. Pentru mine, ca profesor, fiecare strângere de mână a oaspeților a însemnat speranță. Mulțumim!"
Izabella Orban, profesor grădinița Apața, județul Brașov

Toamna aceasta, 30 de personalități din domeniul cultural și mass-media și 54 de angajați **Raiffeisen** au acceptat invitația OvidiuRo de a fi *Profesor la grădiniță pentru o zi*. În fiecare zi din octombrie, de luni până vineri, o echipă de voluntari a pornit din București către una din cele 9 comunități *FCG* susținute de **Raiffeisen** în Brașov și Covasna.

Gândit ca o oportunitate dată copiilor săraci de a interacționa și cu alte persoane, din afara universului lor restrâns, ***proiectul a avut un impact major atât asupra celor mici, cât și asupra voluntarilor***. Întâmpinați la clasă cu entuziasm și curiozitate, oaspeții s-au transformat rapid în adevărați eroi care le-au citit celor mici, i-au învățat să deseneze, i-au inițiat în ritmurile muzicii clasice, i-au transformat pe loc în vedete sau în personaje de poveste și multe, multe alte activități.

Cu fiecare vizită, oaspeții au luat contact cu realitatea dură a sărăciei din zonele rurale defavorizate și, în același timp, au avut ocazia să le mulțumească profesorilor pentru munca grea și pentru misiunea importantă pe care și-o asumă: aceea de a ghida pașii celor mai săraci copii din România către școală.

În luna ianuarie 2016, *Profesorii pentru o zi* se vor întâlni pentru a-și împărtăși experiențele trăite și pentru a stabili pașii următori, ca susținători ai programului *FCG*.

***Marcel Iureș**, Hetea, județul Covasna, septembrie 2015*

© Nicoleta Lungu

Profesor la grădiniță pentru o zi

***Andreea Esca**, Hetea, județul Covasna, octombrie 2015*

„Singura șansă pe care copiii din comunitățile sărace și izolate ar avea-o să-și întoarcă destinul ar fi educația. Dar să convingi copiii să străbată distanțe lungi, pe jos, mai ales atunci cand vremea e nefavorabilă, să convingi autoritățile să investească, să convingi sponsori să ajute această cauză, să înfrunți prejudecăți, comoditate și lipsa de interes, sunt tot atâtea piedici care ar putea opri o inițiativă bună. Și totuși OvidiuRo a reușit să găsească o soluție miraculoasă de a trece peste toate acestea și de a-i obișnui pe copii să vină la grădiniță!“
Oana Giurgiu, producător de film

„Dacă vă uitați în ochii lor, o să înțelegeți tot ce nu pot să spun eu aici, într-o frază.“
Dan Tăpălagă, jurnalist

***Adelin Petrișor**, Budila, județul Brașov, octombrie 2015*

Profesor la grădiniță pentru o zi

***Dana Dulciu**, Raiffeisen Bank, Apața, județul Brașov, octombrie 2015*

„M-am gândit, după ce am fost o oră profesorul acestor copii din Apața, Braşov, că multe din prejudecățile noastre sunt construite de la premisa că pornim cu şanse egale. Accesul la civilizație pare absolut normal astăzi. (...)
A fost inventată preventiv şi expresia cu norocul, pe care şi-l face omul cu mâna lui.
În cazul celor de 43 de comunități incluse în program, norocul se face şi cu mâna altuia."
Răzvan Exarhu, jurnalist, *Egalitatea de neşanse,* exarhu.ro

Le mulțumim celor 54 de voluntari Raiffeisen şi persoanelor publice: Liana Alexandru, Cezar Paul Bădescu, Cosmin Bumbuț, Marius Chivu, Marius Constantinescu, Dana Deac, Andreea Esca, Răzvan Exarhu, Cristina Flutur, Mihaela Frank, Cristian Ghinea, Oana Giurgiu, Steven van Groningen, Peter Hurley, Eugen Istodor, Marcel Iureș, Piersic Jr., Dan Rădulescu, Marian Râlea, Victor Rebengiuc, Adina Rosetti, Cristina Stănciulescu, Dan Tăpălagă, Ioana Ulmeanu, Luiza Vasiliu.

***Florin Piersic Jr.**, Apața, județul Brașov, octombrie 2015*

Bursele de jurnalism civic OvidiuRo

În memoria Oanei Livadariu

© Magda Bărăscu

Oana Livadariu (19 octombrie 1980 – 9 ianuarie 2015), colega noastră dragă, om de comunicare și jurnalist, a murit la vârsta de 34 de ani, răpusă de o boală cruntă. Oana își făcea cu pasiune meseria și credea cu tărie în puterea cuvântului de a schimba lumea. În memoria ei, OvidiuRo a creat o bursă de jurnalism prin care încurajează tineri jurnaliști să documenteze o problematică pe cât de complexă, pe atât de stringentă: lipsa accesului la educație pentru cei mai săraci copii din România, care îi ține captivi în cercul vicios al sărăciei în care s-au născut.

Cincisprezece echipe formate dintr-un reporter și un fotoreporter au aplicat și au fost jurizate de jurnaliștii Viorel Ilișoi și Andrei Crăciun și de fotograful Daniel Vrăbioiu. Patru burse, în valoare de 1200 de euro fiecare și finanțate de The Alex Fund (organizația parteneră OvR din SUA), au fost oferite echipelor de jurnaliști formate din:

- Mihai Voinea și Auraș Mihaiu (Adevărul)
- Lina Vdovîi și Ioana Cîrlig (casajurnalistului.ro)
- Oana Dan și Silviu Panaite (dela0.ro)
- Alexandra Dincă și Bogdan Dincă (hotnews.ro)

Minunea de la Iazu, satul în care țiganii își trimit copiii să descopere Universul: „Noi nici nu știam de așa ceva!"

Mihai Voinea, *Adevărul*, 1 noiembrie 2015

© Auraș Mihaiu

Într-o comunitate de romi din județul Dâmbovița, numărul copiilor care vin la grădiniță crește de la an la an (…). Cum-necum, peste comunitatea din Iazu s-a răspândit ideea că cine nu-și trimite copilul la grădiniță rămâne de rușine.

(...) „Când vin să îi ia pe cei mici de la grădiniță, sunt curioși să afle ce i-am mai învățat. Avem un panou unde le afișăm lucrările și ei se uită acolo, se mândresc și se laudă unii către alții", spune Mihaela Oprea.

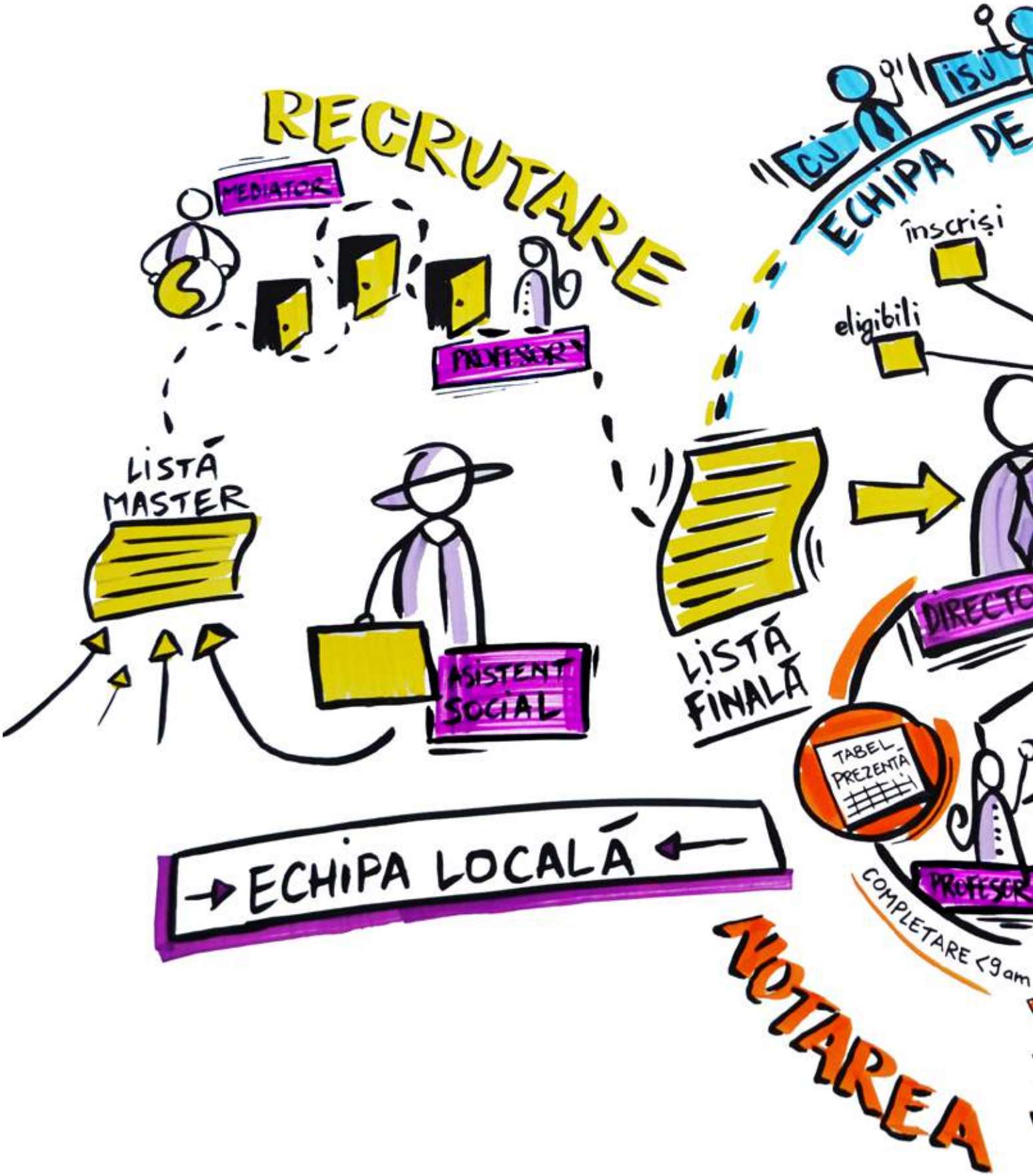
(…) Educația e o cale grea pentru comunitățile sărace, pentru că niciodată nu aduce rezultate peste noapte. E nevoie de timp și de generații pentu ca efectele ei să se simtă. Cum-necum, romii din Iazu au înțeles. (…) Părinții au început să simtă transformările prin care trec odraslele lor în urma întâlnirii cu educația. Dacă înainte ocupau un loc marginal în prioritățile familiei, copiii au devenit acum motiv de mândrie și de orgoliu.

Romii din Iazu nu sunt la curent cu războaiele birocratice care se poartă în numele lor (…) dar au arătat că atunci când li se întinde o mână de ajutor sunt gata să o accepte.

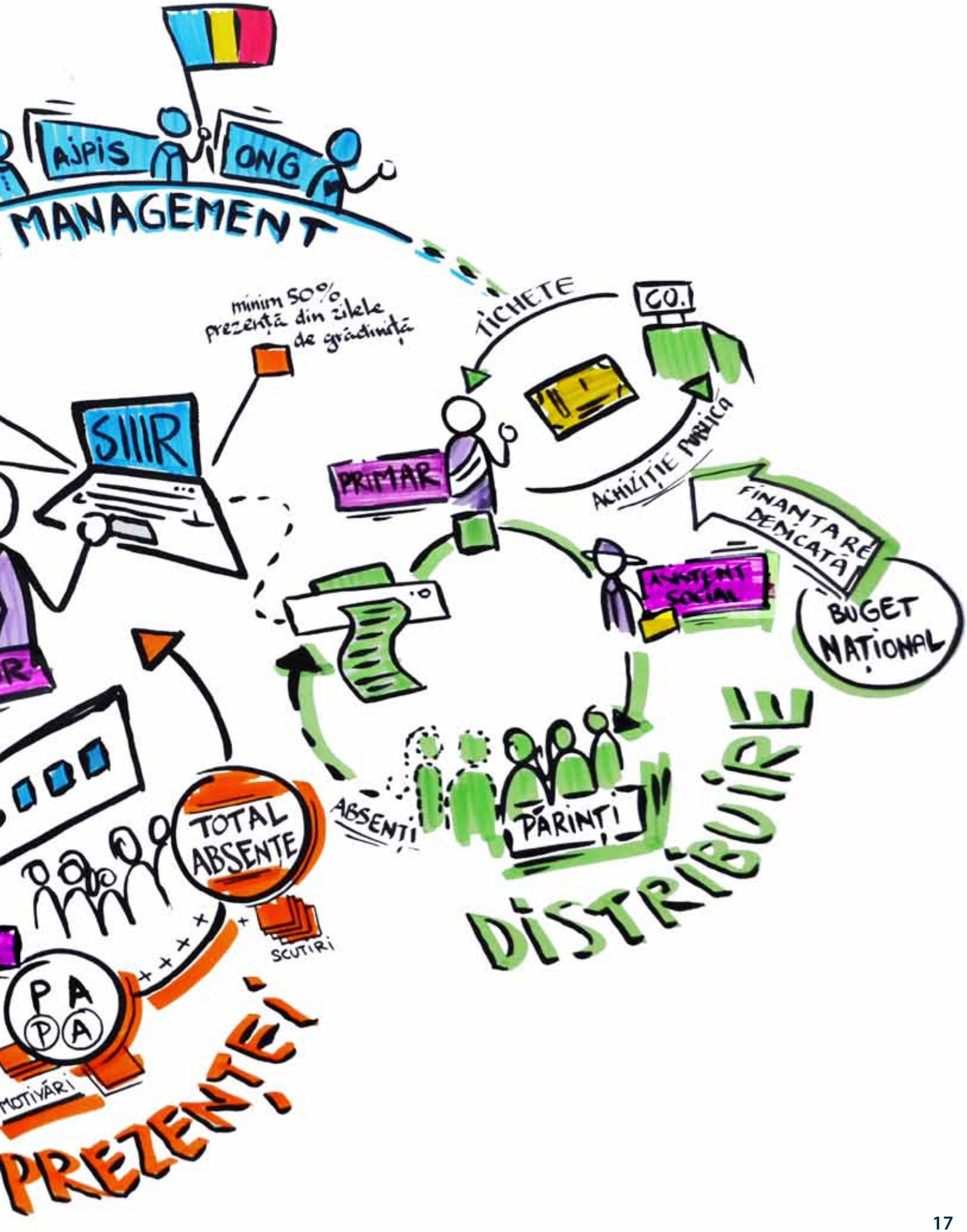
(…) La începutul anilor '70, la Iazu nu existau nici școală, nici grădiniță. Țiganii trăiau așa cum trăiseră de când lumea: săpau în pământ, ardeau cărămida în cuptoare și câștigau cât să nu moară de foame. Erau săraci și în mare parte analfabeți. (…) „După 1990, a fost foarte greu. Văzând că diploma nu le mai asigură încadrarea în muncă, oamenii n-au mai găsit sensul educației și au început să renunțe. Preferau să-și trimită copiii la muncă sau să-i țină pe lângă casă (…). Abandonul școlar devenise masiv" (spune Ion Gheorghe, Directorul Adjunct al școlii).

Situația de la Iazu s-a multiplicat în toate comunitățile sărace din țară și România a devenit unul dintre statele cu cei mai mulți analfabeți de pe continent. Nu e doar o statistică rușinoasă, ci o realitate care produce efecte în toate ramurile societății. Copiii care nu ajung la școală sau care o abandonează pe parcurs se transformă, de cele mai multe ori, în adulți asistați social. (…)

Propunere mecanism național

de acordare a tichetelor sociale

Extinderea *FCG* la nivel național

Pentru a transforma *FCG* într-un program național de succes, finanțat din fonduri publice, OvR a avut în vedere trei direcții:

1. Clarificarea legislației pentru ca autoritățile publice să poată aloca fără echivoc fonduri pentru tichete sociale condiționate de prezența copiilor dezavantajați la grădiniță.

2. Dezvoltarea unei metodologii de implementare a programului care să asigure succesul la nivel național, care include recrutarea copiilor din ușă în ușă, reguli stricte de notare a prezenței zilnice, vizite neanunțate de monitorizare a prezenței și intervenții complementare care facilitează procesul de învățare.

3. Oferirea de sprijin pentru autorități și monitorizarea rezultatelor în perioada de tranziție de la finanțarea și managementul privat, la cel public, pentru a ajuta echipele județene să identifice cele mai bune soluții și a asigura respectarea standardelor de calitate ale *FCG*.

Istoric

2010-2011: OvR lansează *FCG* împreună cu Ministerul Educației, invitând toți primarii din România să aplice pentru a aduce toți copiii la grădiniță. *FCG* începe în 13 comunități și ajunge la 20 de comunități (1400 de copii) în 2011. În paralel, OvR desfășoară o campanie anuală de conștientizare a importanței educației timpurii pentru copiii săraci.

2012: *Inițiativa Ambasadorilor pentru Educație Timpurie* se formează pentru a arăta sectorului de afaceri și mediului guvernamental importanța educației timpurii.

2013: OvR semnează un parteneriat pe 2 ani cu Ministerul Educației, pentru a analiza rezultatele *FCG* și oportunitatea extinderii naționale.

2014: Consiliul Județean Cluj include în bugetul său costul tichetelor sociale pentru 100 de copii. Grantul SEE 2009-2014 ajută OvR să piloteze extinderea *FCG* în Brașov, Dâmbovița și Dolj, în partneriat cu Consiliile Județene. *FCG* crește la 2400 de copii din 43 de comunități, în 11 județe.

Un Grup de Lucru Interministerial se formează la nivelul Ministerului Educației, Ministerului Muncii, Ministerului Fondurilor Europene, cu participanți din cadrul Consiliilor Județene și OvidiuRo cu scopul de a pregăti extinderea națională a *FCG*.

2015:

Februarie: OvR, Ministerul Educației și Ministerul Muncii semnează un nou acord interministerial, care întărește colaborarea dintre OvR și instituțiile publice din subordinea celor două ministere, pentru a găsi cele mai bune soluții de extindere a *FCG*.

Martie: OvR realizează o propunere de proiect legislativ care este depusă în Parlament de Ministrul Daniel Constantin (propunerea PL-x 548/2015 privind „încurajarea participării în învățământul preșcolar a copiilor din familii dezavantajate"). 19 deputați și senatori de la PSD, ALDE, PNL și independenți sunt co-semnatari ai proiectului legislativ.

Iunie: Legea este votată în Senat cu 117 voturi pentru, niciunul împotrivă și două abțineri.

Septembrie: După avizul favorabil al Guvernului, Comisia de Muncă a Camerei Deputaților modifică legea în așa fel încât mecanismul de acordare a tichetelor sociale condiționate de prezența la grădiniță să devină **program de interes național, finanțat de la bugetul de stat.**

Octombrie: Camera Deputaților votează legea cu 289 voturi pentru, 5 abțineri și un vot împotrivă. Legea 248/2015 este promulgată de Președintele României, Klaus Iohannis.

Legea 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate creează o oportunitate enormă pentru asigurarea unui start școlar bun pentru peste 100.000 de copii pe an. La fel de importante ca legea vor fi însă normele metodologice, care vor stabili modalitatea de punere în practică la nivel local a mecanismului de condiționare a tichetelor sociale de prezența copiilor la grădiniță.

De aceea, este esențial ca normele să includă prevederi clare privind: (1) **identificarea și înscrierea la grădiniță a tuturor copiilor dezavantajați** dintr-o localitate (și nu doar a celor ai căror părinți vin în mod activ către grădiniță), (2) respectarea de către profesori a unor **reguli foarte stricte de notare zilnică a prezenței copiilor**, în așa fel încât să nu existe copii care beneficiază de tichete fără să fi fost prezenți - deoarece acest lucru distruge mecanismul condiționării și nu servește obiectivului de a crea comportamente pozitive față de educație în rândul părinților și (3) păstrarea sistemului de spot-check practicat în *FCG* (**vizite neanunțate, lunare la fiecare grupă, pentru validarea externă a modului în care este notată prezența**) prin implicarea autorităților județene în procesul de monitorizare și prin includerea în metodologie a unor consecințe pentru notarea greșită a prezenței. (Mai multe detalii la pag. 28)

În plus, pentru asigurarea succesului programului la nivel național sunt necesare **măsuri complementare** (identificarea de soluții strategice privind spațiul și posturile de profesori necesare pentru acomodarea în grădiniță a tuturor copiilor, implicarea autorităților locale în alocarea de rechizite, îmbrăcăminte și încălțăminte pentru copiii săraci, formarea profesorilor, implicarea părinților în procesul educațional). Prin urmare, OvR continuă să se implice în procesul de extindere a programului și să acorde consultanță autorităților publice până la transferul total al metodologiei către acestea.

Rezultatele anului școlar 2014-2015

„Eu nu știu să scriu sau să citesc, dar toți cei trei copii ai mei vin la grădiniță prin program (...)
Într-o zi cel mic a venit acasă și și-a scris numele pe perete. Am fost emoționat, am rămas mut de fericire! "
Părinte *FCG*, Ocolna, Județul Dolj

În lipsa programului *Fiecare Copil în Grădiniță*, ***copiii cu grad ridicat de risc educațional din aceste comunități nu ar fi beneficiat de niciun fel de educație timpurie formală, înainte să meargă la școală*** la 6, 7 sau 8 ani, sau ar fi frecventat sporadic și ar fi avut decalaje comportamentale și de învățare majore. Acești copii au acum aceleași cunoștințe și deprinderi ca și colegii lor din familii mai înstărite.

FCG în cifre:

2400 de copii din 96 de grădinițe în 43 de comunități din 11 județe

1750+ de copii cu nivel ridicat de risc au mers regulat la grădiniță

4500 de copii între 3 și 14 ani au participat la ateliere de vară

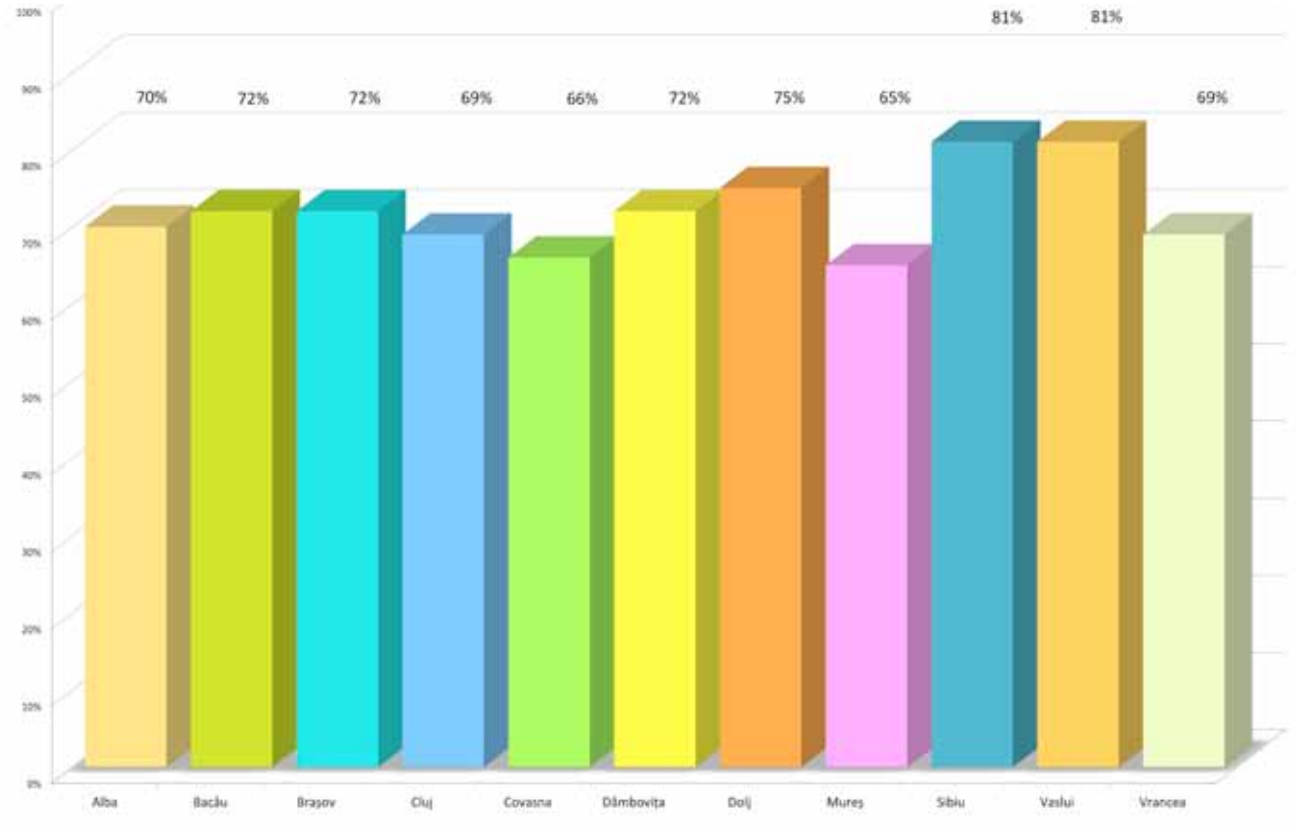
2500+ copii și membri ai familiilor lor au primit asistență medicală

1080 de copii de 2-3 ani și mamele lor s-au familiarizat cu grădinița prin *Șotron Doi*

1900+ de părinți au participat la activități educaționale lunare

550+ de profesori au fost formați în metode de predare centrate pe copil

Rata de prezență medie: 73%

Rezultate 2014 - 2015

© Bogdan Dincă

Studiu independent de evaluare a impactului *FCG* 2010-2014

„FCG oferă o soluție eficientă care stimulează părinții săraci să își aducă copiii la grădiniță. Această schimbare de comportament pare să se traducă printr-o creștere a interesului de a merge la școală mult după încheierea programului." Wolfgang Stupper și Gabriel Kreindler, experți independenți

Studiul de impact cu privire la efectele programului *FCG* a fost finanțat prin granturile SEE 2009-2014, în cadrul Fondului ONG în România (vezi pag. 6) și realizat de doi experți independenți, doctorandul MIT Gabriel Kreindler și cercetătorul german Wolfgang Stuppert*****.

Pentru a măsura impactul programului, echipa de experți a analizat, în perioada aprilie-iulie 2015, 13 comunități unde programul *FCG* a fost implementat în fiecare an începând din 2010 sau 2011, și a comparat acest grup de comunități „*FCG*" cu un grup de 26 de comunități similare, „de control", în care programul nu a fost prezent. Comunitățile *FCG* și cele de control se află în aceleași județe, au aproape același număr de locuitori, nivel de sărăcie și procent de locuitori de etnie romă. Mai mult, rezultatele educaționale din grădiniță și școala primară erau similare în ambele grupuri înainte ca *FCG* să fie implementat.

Echipa de evaluare a descoperit că un efect direct al *FCG* a fost că procentul copiilor înscriși la grădiniță în localitățile din program a crescut la 84%, față de 68% în comunitățile de control. Asta înseamnă că **numărul copiilor care nu sunt înscriși la grădiniță a fost redus la jumătate datorită programului.**

Efectele *FCG* nu se opresc însă la aceste beneficii inițiale. Cercetătorii au observat că în rândurile copiilor care au mers la grădiniță datorită programului, șansele de a nu se înscrie la școală sunt cu circa 30% mai mici decât în cazul copiilor dezavantajați din comunitățile de control. În plus, **procentul copiilor care nu merg la școală regulat scade, iar șansele de a termina primul an de școală sunt semnificativ mai mari pentru copiii care au fost sprijiniți prin *FCG***.

Pentru copiii de 6 ani, impactul *FCG* a crescut treptat între 2011 și 2014 (ultimul an pentru care existau date). Aceste rezultate sunt în concordanță cu faptul că numărul beneficiarilor *FCG* care au terminat grădinița a crescut în această perioadă. Rata de neînscriere în școala primară în 2014 în acest grup a fost de 9% în comunitățile *FCG*, față de 13% în comunitățile de control. Acest lucru corespunde unei **scăderi cu 30% a numărului de copii de 6 ani neînscriși la clasa pregătitoare**.

Pe lângă numărul de copii care nu s-au înscris niciodată în sistem, 1,6% din elevii de 6 ani au abandonat școala în anul 2014-2015 în comunitățile *FCG*, comparativ cu 2.1% în comunitățile de control. Acest lucru corespunde unei **reduceri cu un sfert a ratei de abandon școlar**.

Pe lângă contribuția sa la creșterea ratelor de înscriere și la reducerea abandonului școlar, *FCG* are un impact puternic și asupra ratei de prezență după grădiniță. În anul școlar 2014-2015, comunitățile *FCG* au avut cu 19-25% mai puțini copii de 6 ani cu peste 100 de absențe pe semestru. Altfel spus, ***FCG* este asociat cu o reducere semnificativă a numărului copiilor cu multe absențe**.

În general, cercetătorii au constatat că ***FCG* are un efect puternic și de durată asupra copiilor beneficiari.** Acești copii au avut mai multe șanse să fie înscriși în grădiniță și în primele două clase primare - clasa pregătitoare și clasa întâi. A fost mai puțin probabil ca acești copii să abandoneze școala și rata lor de prezență a fost în general mai mare. Aceste rezultate reconfirmă importanța educației timpurii pentru rezultate școlare bune la vârste mai mari, în concordanță cu numeroase studii de cercetare din lumea întreagă.

Autori: Gabriel Kreindler și Wolfgang Stuppert, septembrie 2015

***** Rezultatele se bazează pe analiza a cinci surse de date complementare despre educație, sărăcie și efectele acestora asupra copiilor care sunt beneficiari actuali și potențiali ai programului *FCG*. Aceste date au fost obținute de la Institutul Național de Statistică, Ministerul Educației, ANPIS, cataloage școlare, precum și în urma vizitelor-surpriză repetate în clase, pentru a putea măsura prezența reală a copiilor.

Rezultate 2014 - 2015

Atelierele de Vară *Şotron*

350 de profesori instruiți, 4500 de copii implicați, 290 de școli participante

„Atelierele sunt singura vacanță pe care acești copii o au de-a lungul verii. Pentru ei nu exista expresia 'a pleca în vacanță'. Mai mult decât atât, ei nu au ieșit niciodată din satul în care locuiesc."

Daniela Țugulea, Profesor, Roșia, Județul Sibiu

În perioada 1 iulie - 31 august, 4500 de copii au avut oportunitatea să învețe despre ei înșiși, despre ceilalți și despre ceea ce îi înconjoară – de la lucrurile familiare până la stelele îndepărtate.

Atelierele de Vară *Şotron* au apărut din nevoia de:

- A forma profesorii în metode interactive centrate pe copii;
- A asigura profesorilor instruiți practicile referitoare la folosirea acestor metode;
- A oferi copiilor dezavantajați experiențe bogate de învățare pe timpul verii;
- A iniția părinții săraci în sistemul educațional, într-un mediu mai puțin stresant;
- A utiliza spațiile școlare pe timpul vacanței.

Structurate ca un modul de două săptămâni, Atelierele de Vară pot fi adaptate pentru copii între 3 și 14 ani. Cu ajutorul unui set special de materiale *Şotron* compus dintr-o carte-caiet, hărți, magneți-planetă și materiale didactice, copiii explorează lumea care îi înconjoară, pornind de la propria identitate, până la comunitatea din care fac parte și mult mai departe, până la alte galaxii. ***Special create pentru programele de vară din comunitățile dezavantajate, Atelierele Şotron pun bazele unui nou model de învățare ce invită la explorare, investigare si discuții structurate***, toate pentru a îi învăța pe copii să înțeleagă, să interpreteze și într-un final să „cucerească" lumea ce îi înconjoară.

Reacțiile copiilor și modul cum au interacționat în timpul activităților, au fost surprinse într-un reportaj realizat de Știrile PRO TV: http://www.ovid.ro/2015/09/stirile-protv-atelierele-de-vara-sotron/

Începând din anul 2001, peste 10,000 de copii și 2,000 de profesori voluntari au participat la Atelierele de Vară *Şotron*.

Sponsor principal al Atelierelor de Vară 2015:

gsk do more feel better live longer

© Bogdan Dincă

Întrebări frecvente

© Cosmin Sbarcea

De ce *Fiecare Copil în Grădiniță* funcționează?

„Odată integrați în sistemul educațional, părinții își aduc copiii la grădiniță chiar dacă nu mai primesc tichete sociale."
Simona Cristea, asistent social și coordonator *FCG* Budila, Județul Brașov

FCG previne abandonul școlar prin:

(1) **prioritizarea educației timpurii în comunitățile locale** și
(2) **stimularea părinților săraci să își aducă la grădiniță copiii de 3-5 ani**.

FCG se adresează celor mai săraci copii – acelora care trăiesc în locuințe improprii și aglomerate din zone izolate cu acces limitat la apă potabilă și servicii medicale de bază. Iarna, posibilitățile de angajare sunt aproape inexistente din cauza nivelului scăzut de educație a adulților combinat cu o cerere scăzută pentru munca necalificată.

Tichetele sociale condiționate de prezența copiilor la grădiniță s-au dovedit a fi un instrument extrem de eficace și de eficient pentru a motiva părinții foarte săraci și de multe ori analfabeți funcțional (care au, în medie, 4 ani de școală), să își aducă copiii la grădiniță în fiecare zi. Dacă fac acest lucru, părinții primesc la finalul lunii tichete sociale în valoare de 50 de lei pe lună. Cum alocația de stat pentru copii în România (necondiționată) este de 84 de lei, acest stimulent reprezintă o creștere semnificativă a veniturilor familiilor care supraviețuiesc din alocațiile copiilor.

De ce sunt atât de importante tichetele sociale?

„Este atât de simplu. Sunt surprins că nu ne-am gândit la asta mai demult."
Szilard Dullo, Director Școala Gimnazială Vâlcele, Județul Covasna

Toate programele care pledează pentru educația timpurie recomandă înscrierea din timp a copiilor cu grad ridicat de risc, comunicarea cu părinții și sprijinirea acestora la acoperirea „costurile ascunse" ale educației prin furnizarea de haine și materiale școlare.

FCG este singurul program din România care le oferă părinților săraci stimulente financiare legate de prezența zilnică a copiilor lor la grădiniță (o variantă a cunoscutei metode „transfer de bani condiționat", studiată pe larg și utilizată din ce în ce mai mult în America Latină și Africa). Informarea și medierea sunt importante, dar ***stimulentele financiare sunt cele care determină un număr semnificativ de părinți să acționeze zilnic*** – ceea ce crește spectaculos prezența copiilor săraci la grădiniță.

Pentru a primi tichetele sociale, copiii trebuie să meargă la grădiniță zilnic sau să aibă o scutire medicală, iar părinții trebuie să participe în fiecare lună la câte o activitate. La fel cum valoarea celor 50 de lei pe lună reprezintă un motiv suficient de implicare a părinților fără venituri, metoda de plată (tichetele sociale) este și ea un factor pozitiv. Tichetele, primite de majoritatea magazinelor, sunt mai bune decât banii pentru că sunt:

- mai ușor acceptate de către alți membri ai comunității ca o formă de ajutor social;
- mai ușor de distribuit și monitorizat;
- mai puțin interschimbabile (cumpărarea de țigări sau alcool este exclusă);
- îndreptate direct către nevoile de hrană ale copiilor.

Întrebări frecvente

Sunt suficiente tichetele sociale?

„Provocarea, și în același timp esența succesului, este să reușești să transformi educația timpurie pentru copiii aflați în situații de risc în prioritate pentru comunitate."
Maria Gheorghiu, cofondator OvR

Sub nicio formă! În timp ce stimulentele condiționate sunt un ingredient necesar în recrutarea copiilor dezavantajați și menținerea unei prezențe regulate la grădiniță, ceilalți factori sunt de asemenea esențiali pentru o schimbare de durată.

Elemente-cheie pentru succesul programului:

1. **Implicarea și sprijinul continuu și fără echivoc al autorităților locale**. Acolo unde primarul, inspectorul școlar și directorul sprijină în totalitate programul, impactul este uriaș. Aceasta nu este numai o consecință a finanțării și alocării de resuse umane. Cel mai important este ca educația timpurie să devină o prioritate a comunității și atunci încep să apară și soluțiile. Echipele care implementează *FCG* sunt o dovadă a faptului că prin aducerea și menținerea subiectului educației timpurii în atenția comunității locale, prin organizarea regulată a întâlnirilor Grupurilor Locale de Implementare și prin popularizarea primelor rezultate pozitive, ***membrii comunității încep să creadă nu numai că schimbarea este posibilă, dar mai ales că EI sunt cei care o determină***. Implicându-se în *FCG*, membrii consiliilor locale și județene înțeleg mai bine problemele din comunitățile lor și devin mai motivați să meargă dincolo de responsabilitățile lor obișnuite – devenind mai activi și mai implicați în viața comunității.

2. **Recrutarea din ușă în ușă**. Pentru ca toți copiii eligibili, cu vârste cuprinse între 3 și 6 ani, să fie identificați, e nevoie ca mediatorii, asistenții sociali și profesorii să meargă din ușă în ușă, în cele mai sărace zone ale localităților, și să le vorbească părinților despre importanța educației preșcolare pentru copilul lor. Mulți dintre părinții care nu au beneficiat de educație nu își înscriu copiii la grădiniță, și asta din motive destul de logice: grădinița nu este obligatorie, presupune costuri mari (rechizite, îmbrăcăminte, încălțăminte etc), ei nu conștientizează importanța educației preșcolare pentru dezvoltarea celor mici și au o relație defectuoasă cu reprezentanții școlii.

3. **Monitorizarea riguroasă a prezenței**. Stimulentele educaționale funcționează doar dacă regulile sunt respectate cu strictețe. La început, părinții trebuie ajutați să înțeleagă că trebuie să își aducă copiii la grădiniță ÎN FIECARE ZI; dacă cel mic se îmbolnăvește sau intervine o situație specială, atunci ei trebuie să anunțe profesorul și să aducă scutire. Profesorilor le revine sarcina notării zilnice a prezenței, a învoirii copiilor doar în baza documentelor oficiale și a evitării vreunor concesii sau excepții. Primele două luni de program sunt mereu mai agitate, deoarece părinții tind să testeze fermitatea regulilor și a echipei. Interpretarea strictă a regulilor, încă de la început, are avantaje mari pe termen lung.

4. **Implicarea părinților.** În *FCG*, acordarea de tichete sociale la finalul lunii este condiționată de (1) prezența zilnică a copiilor și (2) participarea părinților la „Ziua Părinților" (activitate lunară cu copiii și părinții) și „Părinte de Serviciu" (cinci zile pe an, petrecute la grădiniță, ajutând profesorul). Aceste interacțiuni profesor-părinte în mediul școlar au efecte benefice asupra nivelului de confort și încredere al părinților săraci în educatori și în mediul educațional. Părinții încep să aprecieze munca profesorilor și să înțeleagă cum progresează copiii lor la grădiniță. Pe de altă parte, profesorii au șansa să înțeleagă mai bine mediul din care provin acești elevi.

5. **Furnizarea de rechizite, îmbrăcăminte și încălțăminte** pentru copiii care trăiesc în condiții de sărăcie extremă.

Ce urmează după grădiniță?

„Rezultatele chiar se văd la clasa pregătitoare. Și în ceea ce privește vocabularul și, cel mai important, social - în ceea ce privește respectarea unui program, igiena și prieteniile cu ceilalți copii."
Rozalia Mihu, Director Școala Gimnazială Cugir, Județul Alba

„FCG are un impact puternic asupra ratelor de prezență ale copiilor inclusiv după ce aceștia încep școala."
Studiu Independent de Evaluare a Impactului *FCG*, Gabriel Kreindler și Wolfgang Stuppert

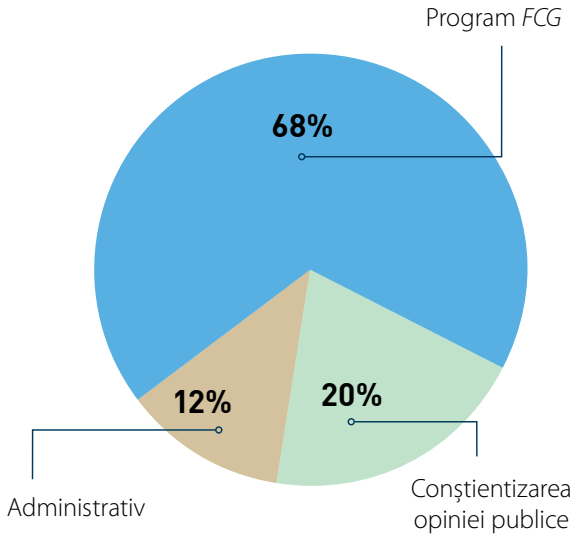
Profesorii din învățământul preșcolar raportează îmbunătățiri majore în ceea ce privește deschiderea și puterea de acumulare a informațiilor în rândul copiilor proveniți din familii foarte sărace care au beneficiat de educație preșcolară, iar efectele pozitive sunt cu atât mai multe cu cât cei mici au frecventat grădinița mai mult timp. Majoritatea copiilor care au fost în programul *FCG* continuă să aibă prezență bună și foarte bună la școală (participare de peste 80% din zilele de școală), deși nu mai primesc tichete sociale. La pagina 20 puteți citi rezultatele unui studiu independent de evaluare a rezultatelor *FCG*. Raportul este disponibil pe http://www.ovid.ro/studiu-de-impact/.

Rezumat financiar

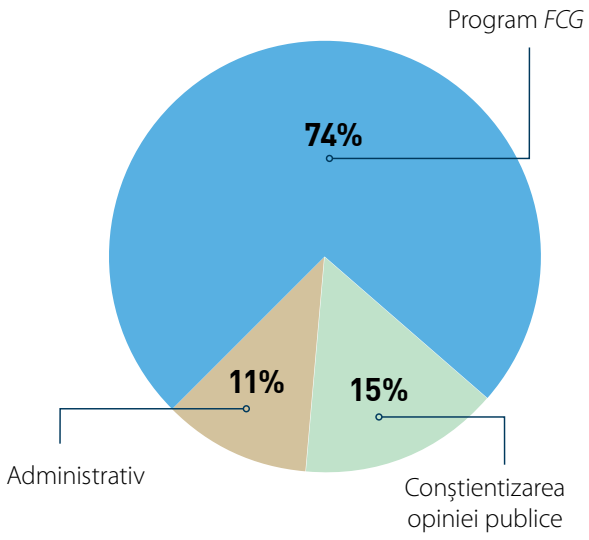
CHELTUIELI 2014 & 2015

	2014	2015 (ESTIMAT)
Programul *Fiecare Copil în Grădiniță*	481.839	573.000
Salarii	172.864	195.000
Gustări pentru copii și îmbrăcăminte	8.651	20.000
Materiale educaționale	29.838	85.000
Cheltuieli medicale	25.043	5.000
Formări profesori și Ateliere Șotron	18.852	53.000
Transport	55.940	35.000
Stimulente pentru părinți (tichete sociale)	170.651	180.000
Conștientizarea opiniei publice	138.490	115.800
Salarii	108.088	85.300
Materiale Imprimate	7.389	23.000
Alte cheltuieli	23.013	7.500
Administrativ	88.605	81.000
Salarii	48.510	46.000
Utilități	10.389	7.000
Consumabile	7.467	12.000
Telecomunicații	6.348	9.500
Echipamente (obiecte de inventar, service, reparații)	15.891	6.500
TOTAL	708.934 €	769.800 €

CHELTUIELI 2014: 708.934 €

CHELTUIELI 2015: 769.800 €

Rezumat financiar

VENITURI 2014 - 947.470 €

Investitori Majori	Sumă	în natură
AEF	36.000	✓
Cargill	6.500	
Fundația Carrefour	208.000	
Carrefour România	15.000	✓✓
Dedeman	27.220	✓
Fildas / Catena	59.500	
GlaxoSmithKline	63.000	✓
Hilton Hotels	1.720	✓✓✓
KMG International	8.000	✓
LIDL	22.600	
Pro TV	52.000	✓✓
Raiffeisen Bank	4.500	✓
Total	**€ 504.040**	

Companii	Sumă	în natură
Amset Prodexim	1.000	
Ana Hotels	680	
Anconi Construct	700	
B2B Expert Mobile	2.300	
Banca Transilvania	1.600	
Bursa de Valori București	4.500	
Cargus International	1.700	
Deutek	4.500	
Domo Retail	3.400	
Electro Real System	680	
Estep B2B	5.400	
GDF SUEZ	8.000	
Japan Stone SPA	680	
Kaufland Romania	7.200	
Keep Calling	3.300	
KPMG	4.100	✓✓
Louis Berger	3.400	
Luxten Lighting Company	1.020	✓
Madrivo	13.850	
McGuireWoods	680	✓
Meaning & Ider	1.230	
Niro Investment	1.200	
Total		

Companii	Sumă	in natură
Noriel	1.360	✓
Novomatic / Admiral	3.400	
Ogre Events SRL	2.400	
Orange România	3.400	
Patria Credit	4.500	
Pfizer România	3.400	
ProEstetica Medical SRL	1.700	
Regatta Estate SRL	1.700	
Rinf Outsourcing Solutions	7.200	
Romstal Imex SRL	760	✓
SE-GES Energy Investments	3.400	
SIF MOLDOVA	9.500	
Technosoft	1.350	
The Artist	650	✓
Transiris IT Consulting	1.020	
Trident Pharma	5.660	
United Media Services	5.620	
UPC	6.800	✓
Victoria Art Business Center	3.400	
Vilau | Asociates	3.400	
Vodafone Foundation	3.400	
Contribuţii sub 500 €	2.450	
Total	**145.140 €**	

Alte surse	Amount	in kind
Alex Fund	73.700	✓
Israeli Embassy	8.000	
Granturile SEE 2009-2014	122.000	
Total	**203.700 €**	

Donatori individuali	Sumă	În natură
Bogdan Atanasiu / Dan International	2.720	✓
Klaus Bleckenwegner	500	
Florina Brandhuber	1.000	
Irina Budrina	680	
Daniela Bulat	1.020	
Anca & Guy Burrow	1.100	
Marc Cannizzo	500	
Adela Vrînceanu & Serge Ioan Celebidachi	8.500	✓
Sandro Celebidachi	1.020	
Selina Celebidachi	1.020	
Sion Celebidachi	1.020	
Nelu & Rada Coman / Transenergo	5.100	
Daniel Dăianu	2.500	
Laurențiu Floroiu	800	✓
Mikael & Sorina Fredholm	1.020	✓
Jan Garrison	1.200	
Anca Ghika	10.200	
Vlad Grama	1.000	
Ioana Iordache	1.020	
Total		

Donatori individuali	Sumă	În natură
Bryan & Mimi Jardine	1.360	
Diana Cosmin & Eduard Mărgelatu	680	
Fabiola & Oliver Meister	1.700	✓
Maurice Meiță / Casa di David	2.040	✓
Roxana Morea	550	
Cristian Mungiu / Voodoo Films	640	✓
Mihaela Nenciu & Andrei Neguț	500	
Valeria & Steven van Groningen	950	✓
Jerry van Schaik / Rembrandt Hotel	680	
Irina Pogonaru	830	✓
Georgiana & Florin Pogonaru / ECDL	900	
Ștefania Popp	1.360	
Laura Kungl & Cristina Sârbu	720	
Konrad Niemann & Hannelore Spiendler	2.850	
Cristiana & Valeriu Stoica / Stoica și Asociații	3.400	✓✓
Alexandra Tînjală		✓✓✓
Pompiliu Voinea	500	
Susan Walsh	680	
Campania 2 %	4.260	
Contribuţii sub 500 €	28.070	
Total	**€ 94.590**	

Contribuții sub 500 €

Mariana Abagiu, Aag Investment Management, Mirela Anton, Asociația Creative Human, Lucian Belașcu, Diana Bereczky, Florin Bănuță, Andrei Crăciun, Mioara Codeț, Romeo Combei, Hans Dewaele, Duda Studio, Georg Falke, Klaus & Claudia Galin, GC Business Consulting, GETT's, Camelia Gubavu, Suzana Gras, Ștefan Hantig, Mihaela Hojda, Ramona Iluca, Ioana Ivan, Alexandru Lăpușan, Marilena Marițescu, Lucian Manolea, Laura Marian, Alexandru Miulescu, Antoaneta Minculescu, Mihaela & Mihai Neagu, Raluca Nedelcu, Georgiana Roșca Neranzi, Virginia Oțel, Daniela Onac, Sandra Pralong, Ana Prisacariu, Andrada Sas, Nora Seroussi, Ștefan Slavnicu, Smart Profit Solutions, Walter & Yvonne Spindler, Cătălina Stanciu, Alice Tache, Trends by Adina Buzatu, Tulemod, Rupert Wolfe-Murray, David Weiss, Andaluzia Zait.

Strângere de fonduri organizată de Laurențiu Floroiu & Mihai Selegean prin Galantom

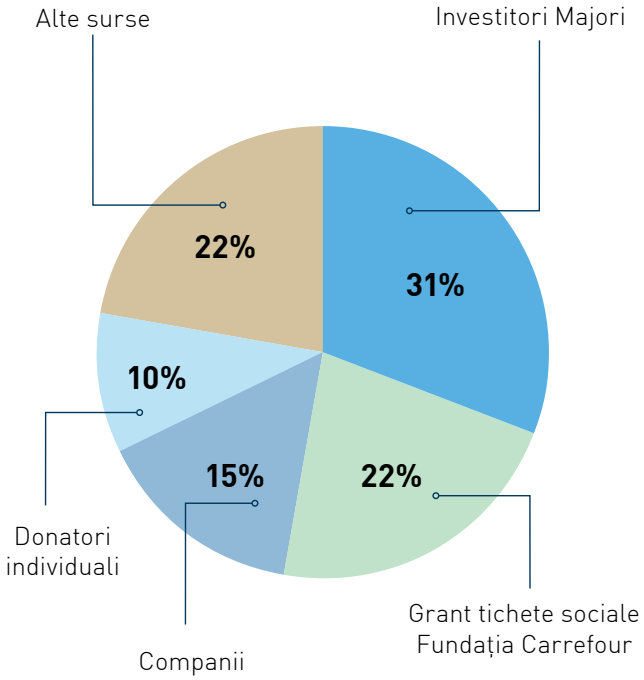
Cezar Chițu, Toni Cristel, Ramona Ivănescu, Bogdan Mărgărit, George Merfu, Pierre Olaru, Adrian Postolache, Beatrice Rămășcanu, Radu Rizoiu, Ana Roșca, Elena Selegean, Vintilă Selegean, Valeriu Stoica, Andra Trandafir, Oana Tomozei.

***„Fiecare Donator e Câștigător"* la Halloween Charity Ball**

Andreea Alecu, Dănuț Alecu, Cristian & Teodora Aramă, Vlad Ardeleanu & Anca Damour, Ema Banu, Paul & Raluca Baran-Candrea, Ana Bobârcă, Andrei Borțun, Gabor Boszormenyi, Carmen Bota, Diego Brasioli, Alina Bratu, Valerie & Michael Bruneau, Dragoș Bucurenci, Mircea Busuioceanu, Geert Buisman, Thierry Calderan, Silvia Caragea, Cristian Chirculescu, Adela Ciucioi, Luminița Colțea, Lavinia Cotlet, Mihai Costrov, Simona Cristea, Oana Cuzino, Costinela Drăgan, Dan Drăghicescu, Mihai Dudoiu, Jacob Duszynski, Cecilia Enache, Jacqueline Enciu & Lucian Miess, Ramona Ene, Janeta Epure, Jean Francois Fallacher, Roxana Frunză, Vladimira Geels, Irina Pogonaru & Tudor Georgescu, Cristian Gheorghe, Roxana Gheorghe, Grațian Ghețea, Mary-Josee Haberli & Pascal Gravot, Alexey Golovin, Daniel Grecu, Iulius Holban, Michel Hazanavicius, Liviu Ion, Cătălin & Alina Istrate, Cătălin Ivan, Bryan & Mimi Jardine, Ariana Lață, Sandra & Yann Louran, Ana & Florin Luca, Octavia Marincovici, Andreea & Mihnea Micu, Radu Mihăileanu, Monica Mogoș, Speranța Munteanu, Janice Myles, Christopher Neesham, Călin Netzer, Eugen Nicolae, Mădălina Nistor, Andreea & Liviu Odovincă-Neghirlă, Crina Olar, Diana & Cătălin Olărescu, Bogdan Oslobeanu, Cristian Osadczuk, Maria Pamfil, Oana Pascu, Andrei Pogonaru, Florin & Oana Popa, Octavian Popa, Mihaela Popescu, Sandra Pralong, Remus Pricopie, Elyane Ruel, Bogdan Rotaru, Dana Săvuică, Margret Ooijevaar & Marije Schipper, Claudiu Seucan, Katharine Siegling, Ștefan Slavnicu, Samira Șerbănescu, Dan Șerbănescu, James Stewart, Katia & Michael Stewart, Anca Suditu, Ufuk Tandogan, Terezia & Jan Thomsen, Dean & Jane Thompson, Șerban Toader, Oana Toma, Leontin Trifa, Mihaela Tuliga, Dan Turturică, Valeria & Steven van Groningen, Avi Victor, Oana Vișoiu, Simona Vlad, Moser Volker, David Weiss, Mariya Zemtseva.

Strângere de fonduri organizată de angajații BRD

Carmen Andreescu, Sabin Alexandru, Simona Andrusco, Gabriela Apostu, Luminița Balică, Maria Barath, Dorin Barbură, Andrei Beica, Acvilian Belințan, Elena Băran, Lucia Bogdan, Elena Bosioc, Ovy Bry, Cristian Buzatu, Loredana Buzurin, Nicola Carabenciov, Georgiana Călin, Monica Cărămizaru, Sorina Certejan, Petronel Chiva, Alina Chera, Mircea Ciulea, Ciprian Coacă, Busu Cospic, Ina Cozma, Ana Cristiu, Dana Davi, Andreea David, Lorenzo Dicu, Gabriela Dima, Diana Dobran, Carmen Drăgici, Alin Eugeniu,

Ștefan Florea, Oana Gabroveanu, Constantin Giuchici, Rodica Godeanu, Cosmina Golban, Nelu Goru, Albertino Ghiță, Nicolae Ghițoaica, Simona Ghițoaica, Claudia Grozav, Dan Guță, Florin Hălălău, Manuela Iorga, Dorin Jude, Iuli Jules, Nicoli Lacri, Andreea Lascu, Florin Lazag, Lucian Leibovici, Petru Lotis, Laura Lumina, Mircea Maier, Cosmin Malden, Mihaela Marin, Radu Marghițu, Ana Matiș, Iulia Mânduțeanu, Mihaela Mihai, Adriana Mirciov, Daniel Modalcă, Janeta Mom, Carmen Osiceanu, Lăcrimioara Pavel, Carmen Pantoni, Corina Parsu, Cosmin Pop, Corina Popa, Dragoș Popeanga, Corina Prelipcean, Roxana Raicu, Titi Rădoie, Viorel Răveanu, Marina Roșu, Diana Rotaru, George Sauca, Domnița Sabo, Alina Schipor, Mircea Schipor, Narcisa Sidea, Cosmin Spiridon, Paula Spiridon, Roxana Strava, Silvia Ștefan, Claudia Suru, Edith Syk, Alexandra Tănasie, Anca Tâmplaru, Irina Teușdea, Tiberiu Toc, Oana Tomozei, Mihaela Uciu, Cristina Ușurelu, Daniela Valduri, Adina Vasile, Dorina Voinea, Remus Zgureanu.

Donatori *Direct pentru Copii*

Cosmin Alexandru, Cătălin Andrei, Iuliana Antone, Asociația Dedeman, Carmen Bota, Adrian Baciu, Simona Bălan, Loredana Boeru, Ionuț Brumă, George Bucur, Susana Castaneda, Magda Cârneci, Solene Cesbron, Timona Cioinea, Cătălin Chirilă, Lorena Chirilă, Cornel Cioboată, Christina Colin, Ligia Cremene, Andrei Crețu, Carmen Cristea, Daniel Danciu, Paulien de Brujin, Ion Dumitrescu, Constantin Drăghici, Teodora Enache, Laurențiu Floroiu, Antoneta Galeș, George Gavrilă, Maria Gheorghiu, Ștefan Gheorghiu, Cristian Gheorghe, Florian Gheorghe, Valentina Gheorghică, Dan Goicea, Corina Grigore, Loredana Grigorescu-Luca, Ramona Harhată, Leslie Hawke, Michael Hunt, Cristian Ionescu, Roxana Ionescu, Ioana Iordache, Pasi Kokkonen, Cristina Kreindler, Alexandru Lupu, Antonia Macsim, Marilena Marițescu, Andreea Micu, Paula Mihai, Iulian Mihalache, Roxana Morea, Iulia Moțatu, Marcela Neagu, Sergiu Neguț, Sorin Nicolae, Konrad Niemann & Hannelore Spiendler, Mihaela Nedelcu, Sorina Nistorescu, Elena Nucșoreanu, Adrian Oancea, Cătălin Olărescu, Alina Păun, Adrian Pârvu, Marian Petcu, Andreea Petre, Valentin Petrof, Nicoleta Pirlițescu, Liviu & Valerica Pop, Cristina Preda, Letiția Preda, Pascal Prigent, Roxana Proca, Cristina Puiu, Stefanie & Andreas Roder, Ciprian Scrieciu, Oana Stănescu, Cristiana Stoica / Stoica și Asociații, James Stewart, Monica Stroe, Dan Șendroiu, Andreea Tapuc, Oana Tomozei, Ionuț Uțoiu, Ulla Vaisto, Cecilia von Strokirch, Daniel Vrăbioiu, Oana Zevedei.

Anexa A: Elemente cheie ale unui program de succes

1. Responsabilizarea comunității

© Auraș Mihaiu

„Durează cel puțin doi ani până când echipa reușește cu adevărat să lucreze împreună. Acum e mai ușor, pentru că părinții înțeleg că trebuie să își aducă copiii la grădiniță în fiecare zi și să participe la activități. Așa s-a îmbunătățit și atitudinea față de grădiniță a părinților care nu sunt în program."
Asistent social Cojocna, Județul Cluj

„Al treilea an de proiect a fost cel mai bun de până acum. Nu numai că prezența copiilor și progresul lor sunt evidente. Surpriza mea a fost că atitudinea părinților s-a schimbat semnificativ. Acum văd importanța grădiniței."
Marilena Andreescu, Director Școala Gimnazială Podari, Județul Dolj

OvidiuRo lucrează constant cu autoritățile publice și cu echipele locale de implementare pentru a se asigura că programul *FCG* se desfășoară fluent, în așa fel încât să poată deveni o parte integrantă a sistemului local de educație – și nu doar un program opțional, temporar, al unui ONG.

Colaborarea intersectorială este un proces multi-anual desfășurat pe mai multe nivele, iar scopul este de a transforma comunicarea și colaborarea dintre instituțiile educaționale, sociale și de sănătate în normă. De asemenea, durează până când părinții săraci încep să privească educația timpurie atât ca pe un drept al copilului, cât și ca pe o obligație a lor. Asemenea transformări majore nu se întâmplă într-un an, doi sau trei.

Primul an de *FCG* este de obicei tensionat pentru că:

- Părinții au nevoie de timp să își schimbe mentalitatea de la ajutorul social necondiționat la un sistem în care li se cere să își aducă copiii la grădiniță la timp și în fiecare zi;
- Ceilalți părinți au nevoie de timp să înțeleagă criteriile de sărăcie (venit foarte mic și condiții precare de locuit);
- Profesorii au nevoie de timp să se obișnuiască cu regulile stricte ale *FCG* legate de notarea prezenței zilnic (copiii nu pot primi tichete sociale în lunile în care sunt descoperite greșeli în formularele de prezență);
- Toată lumea are nevoie de timp să se obișnuiască cu prezența cotidiană la grădiniță a unui număr neobișnuit de mare de copii din familii defavorizate. Acest lucru înseamnă mai multă muncă pentru profesori și o listă întreagă de probleme legate de igienă, sănătate și comportament.

De obicei, în ***al doilea an*** profesorii încep să vorbească despre potențialul copiilor care fuseseră anterior catalogați drept înceți la învățătură și să aibă o relație mai bună cu părinții. Profesorii sunt încurajați să viziteze familiile acasă, ceea ce le crește gradul de înțelegere privind factorii care îi împiedică pe copii să învețe și acasă.

În ***al treilea an*** echipa începe să funcționeze mai bine și sunt mai puține dispute cu părinții. *FCG* devine parte integrantă din practicile zilnice ale profesorilor, asistenților sociali și mediatorilor școlari, care încep să accepte mai ușor faptul că nu sunt plătiți suplimentar. În general, directorii de școală și coordonatorii locali intervievați de OvR și-au manifestat încrederea în *FCG* și au fost dispuși să continue programul în ciuda muncii dificile.

În ***al treilea sau al patrulea an*** de program, majoritatea comunităților sunt pregătite să funcționeze autonom (ex. coordonatorii locali iau deciziile necesare independent de OvR). Din septembrie 2014, 13 comunități au devenit „autonome" (coordonatorii locali iau toate deciziile singuri, managerilor OvidiuRo revenindu-le revizuirea rapoartelor trimestriale și rolul de consultanți) si 8 „semi-autonome"(coordonatorii locali decid singuri ce copii se califică pentru tichetele de masă și sugerează soluții adaptate pentru a rezolva problemele, în timp ce OvR continuă să auditeze prezența).

2. Construirea unor echipe locale profesioniste

„Trecerea de la 'acces la educație' la 'educație de calitate' este un proces lung.
În primul an ne concentrăm asupra prezenței zilnice, rutinelor de învățare și sănătății.
În al doilea an introducem managementul clasei și metode de învățare care dezvoltă gândirea copiilor."
Maria Gheorghiu, cofondator OvidiuRo

OvidiuRo organizează seminarii anuale prin care ajută profesorii, asistenții sociali și mediatorii școlari să lucreze mai eficient cu copiii din familii sărace și să își împărtășească atât problemele, cât și bunele practici.

Pregătirea echipelor locale: În fiecare septembrie, OvR organizează cu echipele locale sesiuni de instruire privind metodologia *FCG*, pentru a clarifica rolurile și activitățile din program. Acestea sunt deosebit de importante în special pentru integrarea noilor membri ai echipei dată fiind mobilitatea ridicată a profesorilor din zonele rurale.

Sesiuni de formare pentru profesori: În fiecare primăvară, OvR organizează sesiuni de formare a profesorilor din comunități, în 2015 scopul acestora fiind de a construi comunități de învățare. Profesorii care au organizat Ateliere de Vară Șotron au fost invitați să împărtășească din experiența lor la Conferința de Bune Practici din august.

Întâlnirea coordonatorilor și Conferința de bune practici: La întâlnirea de trei zile din august, finanțată de **Raiffeisen Bank** și prin **Granturile SEE 2009-2014**, au participat 70 de profesori, coordonatori locali, inspectori școlari și parteneri din cadrul Consiliilor Județene. Invitata specială din acest an a fost Jane Krill Thompson, specialist în educație timpurie. Aceasta i-a încurajat pe profesori să discute deschis cu părinții și să-i ajute să conștientizeze ce rol important joacă ei în dezvoltarea și viitorul copiilor lor:

> *„Trebuie să îi ajutăm să înțeleagă valoarea educației și a frecventării școlii. Nu poți să schimbi ceea ce nu știi. Am putea începe prin a trata părinții cu respect, prin a le oferi sprijin și sfaturi pe care le pot aplica și ei acasă."*

3. Monitorizarea prezenței copiilor săraci

„Prezența regulată la grădiniță este vitală pentru copiii ai căror părinți nu știu să scrie și să citească."
Maria Gheorghiu, cofondator OvidiuRo

Notarea atentă a prezenței este esențială în metodologia *FCG*. Dar profesorii de grădiniță nu sunt obișnuiți să noteze corect, zilnic, prezența copiilor. Raportul privind starea învățământului, publicat de Ministerul Educației, include doar rata de înscriere ca indicator al nivelului de participare preșcolară. Este de asemenea o practică general acceptată de a exagera prezența, prin nenotarea zilnică a absențelor, ca un element care se reflectă pozitiv asupra instituției și ca garanție a păstrării posturilor profesorilor.

Deseori, când OvR prospectează grădinițe în mediul rural, doar 5-10 copii sunt prezenți din, să zicem, 25 înscriși (o prezență de sub 50%). Cel mai frecvent răspuns al profesorilor este: „ieri au fost mai mulți, dar astăzi sunt bolnavi". Un caz extrem a fost o grădiniță cu 80 de copii înregistrați în patru grupe, dar cu doar 6 copii prezenți. Acești copii erau supravegheați (nu educați) de către un profesor în timp ce alți trei stăteau de vorbă într-o clasă alăturată. Aceste cazuri extreme, deși rare, sunt îngrijorătoare pentru că reflectă ușurința cu care este trecută cu vederea această problemă.

OvR le cere profesorilor să noteze prezența până la ora 9.00 AM. La început, profesorii percep acest lucru ca pe o procedură birocratică și nu ca pe un mod de a monitoriza prezența zilnică a copiilor și a crea părinților obiceiul de a-i aduce la timp pe copii. Rezistența lor își mai poate avea originea și în obiceiul de a exagera rata prezenței, sau pot lăsa foaia de prezență necompletată pentru copiii care nu sunt în clasă la ora 9.00 AM în speranța ca ei vor apărea totuși. OvR este strict privind această regulă pentru că exprienta a arătat că dacă formularele de prezență nu sunt completate la aceeași oră în fiecare zi, sosirea copiilor tinde să varieze, influențând negativ activitățile clasei.

Vizite de monitorizare inopinate: OvR efectuează lunar vizite neanunțate pentru a monitoriza notarea prezenței. O inadvertență conduce la avertizarea echipei locale; a doua conduce la nealocarea de tichete sociale de către OvR pentru grupa în cauză. Comunitatea locală poate fie (1) să acopere costul tichetelor din fonduri proprii, fie (2) să nu distribuie tichetele pentru o lună, explicând părinților motivul. Deși această regulă nu este populară, ea este necesară pentru a influența schimbarea obiceiurilor vechi, atât ale părinților cât și ale profesorilor. Altminteri excepțiile devin regulă. Implicarea directorilor este fundamentală pentru a asigura implementarea acestei proceduri. Sesiunile de instruire, repetate în mod constant de către OvR, monitorizarea prezenței și aplicarea sancțiunilor în cazurile în care au fost identificate inadvertențe au condus la creșterea preciziei.

4. Implicarea părinților săraci

„Sigur că vreau să îl aduc. După prima zi mi-a spus că vrea să meargă în fiecare zi. Sunt foarte bucuroasă când văd că el este fericit."
Părinte, Roșia, Județul Sibiu

„Este clar că majoritatea părinților needucați își doresc să își vadă copiii la școală, beneficiind de o educație mai bună decât au avut ei. Acești părinți sunt dispuși să facă sacrificii pentru bunăstarea copiilor lor."
Leslie Hawke, cofondator OvidiuRo

Prin oferirea de stimulente educaționale, *FCG* le creează părinților săraci obiceiul de a-și aduce copiii la grădiniță în fiecare zi, indiferent de vreme, de dispoziția copiilor, de distanță sau de alte îndatoriri pe care părinții le-ar putea considera mai importante în acel moment.

Părinții copiilor din *FCG* au la rândul lor un nivel de educație scăzut și propriile experiențe negative legate de școală. Un element valoros al programului este faptul că le oferă profesorilor și părinților ocazia de a se cunoaște ca persoane, nu doar ca stereotipuri. Părinții încep să se simtă mai confortabil în mediul școlar, în timp ce profesorii au raportat frecvent că relația lor cu părinții s-a îmbunătățit de când a început programul. În timp, mentalitatea părinților privind vârsta potrivită pentru a începe educația copiilor lor se schimbă.

Pe lângă prezența zilnică a copiilor, a doua condiție pentru acordarea de tichete sociale la finalul lunii este ca părinții să participe la două activități: Ziua Părinților (o activitate lunară cu copiii și părinții) și Părintele de serviciu (cinci zile pe an când părinților li se cere să petreacă o zi în grădiniță, ajutând profesorul).

În România sunt disponibile pe scară largă mai multe programe de *parenting*, dar niciunul nu vizează în mod deosebit părinții analfabeți, cărora de cele mai multe ori le lipsesc noțiunile de bază în practicile de creștere a copiilor. Prin intermediul grantului obținut prin Fondul ONG în România, partenerii noștri de la Asociația Learn & Vision au conceput o componentă de educație a părinților foarte săraci. Pornind de la focus-grupuri în fiecare comunitate din proiect, au dezvoltat trei module de formare: pentru părinții săraci, privind bune practici de creștere a copiilor; pentru profesori, privind educația multigenerațională; și pentru „părinți resursă" și mediatori școlari, privind relația părinți-profesori.

Șotron Doi: Acest modul este conceput pentru părinții care nu sunt decișI să-și trimită copiii mici la grădiniță. *Șotron Doi* este un program de 11 săptămâni oferit în primăvară pentru copiii de 2-4 ani și părinții lor, care îi pregătește pentru programul zilnic de grădiniță. Părinții și copiii se întâlnesc cu un profesor, plătit suplimentar de OvR, într-un cadru prietenos, timp de două ore săptămânal, astfel încât familiile să se obișnuiască cu grădinița. Este de asemenea o bună ocazie de transmitere a practicilor corecte de *parenting* și educație pentru sănătate.

5. Îmbunătățirea stării de sănătate a copiilor săraci

„Datorită rezultatelor foarte bune, programul a fost extins pentru încă 3 ani. Implicarea in proiecte ce au un impact vizibil cere timp și acest lucru înseamnă un suport pe termen lung."
Petru Grădinariu, GSK Romania

Lipsa serviciilor integrate de sănătate, educație și servicii sociale combinată cu proasta infrastructură sanitară din România rurală și modul șocant și primitiv în care trăiește populația foarte săracă sunt obstacole insurmontabile în dezvoltarea stării de sănătate a celor mai săraci copii din România. Copiii săraci se îmbolnăvesc mai des și se vindecă mai greu decât copiii din familiile mai înstărite. Acest lucru le afectează și prezența și performanțele școlare. Practic toți copiii care se califică pentru *FCG* trăiesc în condiții greu de imaginat, de lumea a treia – fără o sursă apropiată de apă curată, toalete sau acces rezonabil la serviciile medicale. Ei locuiesc în case dărăpănate, supra-aglomerate și încălzite necorespunzător. De multe ori ferestrele camerelor sunt din folii de plastic sau carton; înăuntru, șase sau mai multe persoane se încălzesc cu sobe care fumegă în interior. Aceste condiții au făcut ca România să aibă cele mai mari rate de mortalitate infantilă și de tuberculoză din Europa.

În 2012, grantul de 150.000 € acordat de **GlaxoSmithKline** a permis OvR să adauge programului *FCG* o component de sănătate. Programul *Împreună pentru o sănătate mai bună* ajută copiii săraci să beneficieze de controale medicale regulate, identifică potențialele probleme de sănătate ale acestora și asigură tratamentul și medicația corespunzătoare. Programul a mai facilitat implicarea mediatorilor sanitari și a crescut rata de imunizare în comunitățile izolate. În 2015, grantul a fost reînoit pentru încă 3 ani, fapt ce permite OvR să continue să asigure medicamente, vitamine, fructe și produse de igienă, educație sanitară pentru copii și părinți, servicii de diagnosticare prin intermediul caravanelor medicale organizate periodic. O nouă componentă a fost adăugată pentru anul școlar 2015-2016: PHASE (Igienă Personală și Educație Sanitară) – principii elementare de sănătate și igienă cu ajutorul cărora se pot preveni bolile cauzate de lipsa accesului la o sursă de apă curată.

© Vlad Bâscă

Anexa B: De ce e atât de importantă educația timpurie

„Copilăria timpurie este perioada cu cel mai rapid ritm de dezvoltare din viața noastră. Nu există niciun alt moment care să poată avea un impact semnificativ asupra abilităților intelectuale, dezvoltării limbajului, alfabetizării, capacității emoționale sau rezilienței. Dacă ajuți copiii să își dezvolte această bază solidă la timp, le schimbi viața."
Jane Krill Thompson, specialist în educație timpurie

„Copiii care nu merg la grădiniță sunt pierduți din start."
Profesor învățământ preșcolar Târnava, Județul Sibiu

© Nicoleta Lungu

Banii investiți ulterior, în programe remediale, au foarte puțin impact dacă mințile copiilor nu au fost stimulate de la o vârstă fragedă. Laureatul premiului Nobel pentru economie, James Heckman, a demonstrat că programele de educație timpurie au o rată de recuperare a investiției de la 4 la 10 ori mai mare decât orice altă intervenție.

Prin creșterea prezenței zilnice la grădiniță, *FCG* ajută copiii săraci să aibă șanse mai mari de a absolvi cele 10 clase obligatorii prin lege. Acest lucru, la rândul său, le crește oportunitățile de angajare și șansele de a deveni cetățeni activi, care plătesc taxe.

Educația preșcolară crește veniturile salariale și din taxe și reduce riscul copiilor săraci de a abandona școala, a deveni șomeri, infractori și o povară pentru societate din toate punctele de vedere. Aceste consecințe sunt mult mai mari decât costul educației preșcolare. Conform Băncii Mondiale, România ar câștiga un miliard de euro pe an în productivitate și venituri din taxe dacă cetățenii ei cei mai săraci ar fi mai educați.

Datele internaționale sunt fără echivoc: copiii ale căror minți sunt antrenate devreme se descurcă mai bine la școală, ceea ce contează enorm pentru succesul lor ulterior în viață. De la naștere până la 5 ani, creierul se dezvoltă cel mai rapid, iar această perioadă este cea în care se pun bazele învățării ulterioare și funcționării în viața de adult.

Studiile arată și că părinții educați vorbesc cu copiii lor mult mai mult și folosesc un vocabular mai bogat decât părinții cu un nivel de educație scăzut. Și bineînțeles, părinții mai educați tind să le citească mai mult copiilor, de la vârste foarte mici. Prin urmare, copiii care sunt expuși de timpuriu limbajului și cărților devin elevi mai buni la școală și adulți mai ușor de angajat, mai târziu.

Peste tot în România, copiii din cuartila cea mai săracă încep școala fără niciun fel de noțiuni de bază (cum ar fi abilitatea de a identifica zece litere ale alfabetului, culorile sau cifrele până la 10). Casele lor nu au cărți, iar părinții săraci nu sunt conștienți nici măcar de cât de important este să vorbească cu copiii lor, darămite să le citească. Spre deosebire de casele pline de cărți ale familiilor educate, casele copiilor săraci nu au nici un fel de material tipărit. În consecință, acești copii intră în sistemul educațional cu un decalaj imens față de colegii lor, pe care de cele mai multe ori nu reușesc să îl depășească. Programele tip Școală după Școală nu sunt suficiente să reducă decalajul sau, mai exact, prăpastia care îi separă de colegii lor din clasa de mijloc când încep clasa pregătitoare.

Acest decalaj nu e o problemă numai pentru cei săraci ci creează în același timp o povară economică și socială care va trebui dusă de membrii educați, productivi ai societății. Este esențial să facem ce trebuie pentru proprii copii - dar dacă nu facem același lucru și pentru copiii celor needucați și marginalizați social, moștenirea pe care o vom lăsa copiilor noștri va fi o societate cu costuri și handicapuri care le vor sufoca și lor potențialul.

Cum puteți ajuta

Transfer bancar:

Asociația OvidiuRo
ING Bank, România
swift: INGBROBU

LEI: RO33 INGB 0008 0081 5133 8917
USD: RO25 INGB 0008 0081 5133 4017
EURO: RO79 INGB 0008 0081 5133 0717
GBP: RO29 INGB 0008 0081 5133 1617

Donații recurente lunare:
Diana Stoica, diana.stoica@ovid.ro
0726.237.207

Direcționați 2% din impozitul pe venit sau 20% din impozitul pe profit
Nume: Asociația OvidiuRo
Cod fiscal: 16 40 50 35
Cont: RO33 INGB 0008 0081 5133 8917

Donații online:
www.ovid.ro/direct-pentru-copii-2/

Contact

Asociația OvidiuRo

București: Str. Dr. Râureanu 4, 050048
tel/fax 021 315 88 06
Bacău: Str. I.S. Sturdza 80, 600269
tel/fax 0234 581 940
office@ovid.ro, www.ovid.ro
Facebook: Asociatia OvidiuRo

The Alex fund

Donații online:
www.alexfund.org/how-to-help/by-credit-card

63 Benedict Avenue
Tarrytown, NY 10591 914-909-2426
alex@alexfund.org
Facebook: The Alex Fund

© Nicoleta Lungu

Conținutul acestui raport nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a granturilor SEE 2009-2014. Întreaga răspundere asupra corectitudinii și coerenței informațiilor prezentate revine Asociației OvidiuRo. Pentru informații oficiale despre granturile SEE și norvegiene accesați www.eeagrants.org

© Asociația OvidiuRo, noiembrie 2015